

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XVI./ŠTEVILKA 21

CELOVEC, DNE 26. MAJA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

Z akademije Slovenske gimnazije

Vsakoletna, že tradicionalna prireditev Slovenske gimnazije je v nedeljo, 22. maja, spet združila za nekaj prijetnih ur starše, učitelje in učence. Zbrali smo se v veliki dvorani Delavske zbornice v Celovcu in prisluhnili pesmi, besedi in muziki naše mladine. Zunaj je toplo sijalo sonce, a tudi v dvorani je bilo dosti sonca. Kdo ne bi bil vesel ob pogledu na mlade, sveže obraze, ki so sijali, da nam je bilo vsem toplo.

Po pozdravni koračnici tamburaškega zbora je pozdravil goste v imenu mladine in učiteljskega zbora ravnatelj gimnazije, dvorni svetnik dr. Joško Tischler.

V prvem delu programa so nastopili pod vodstvom dr. Franceta Cigana mladinski, dekliški in izbrani zbor. Dve slovenski in nemška recitacija so prikazale lepoto domovine. Poskrbele so tudi za pestrost programa.

Mladinski zbor je imel težko nalogo; štiri pesmi starih in sodobnih mojstrov so bile zelo zahtevne. Precejšnjo zmogljivost je pokazal dekliški zbor. Zapel je dve Premrljivi po narodnih motivih. Kakovostno je bilo petje izbranega zbora. Posebno ubrano je odpel obe ljudski: Škrjanček poje in Kukačica. Krst je doživela pesem Pomlad. Besedilo prečastitega gospoda Antona Kuchlinga je dal naprev in oskrbel harmonizacijo znani skladatelj kanonik msc. Matija Tomc. Preč. g. Tomc se je prireditve osebno udeležil, prav tako g. prof. Luka Kramolc. Vsako leto je na sporedu akademije vrsta Tomčevih in Kramolčevih pesmi. Posebno narodne v priredbi obeh skladateljev so zelo pevne in primerne za koroške zборе. Prvi del sporeda je bil zaključen z državno himno.

Drugi del sporeda so začeli Mladi godci. Sami petošolci so odlično obvladali: klarinet, harmoniko, kitaro, pozavno in trobento. Godli so znane poskočne melodije, še zapeli in zajuckali so vmes.

Posrečena in res doživeto podana je bila deklamacija »Die beiden Freunde«. Fantovski zbor je prav dobro odpel Gallusovo Vae nobis, nemško Der Mai, der lustige Mai, zilijsko in tri rezijanske narodne.

Lep glasbeni vložek je bil Trio dveh

Kitajci in Albanci

Pekinški »Ljudski časopis« je poročal, da je bilo minuli petek v Šanghaju zborovanje, katerega sta se udeležila tudi podpredsednik rdeče kitajske vlade in predsednik albanske vlade.

Na tem zborovanju je podpredsednik kitajske vlade Teng v svojem govoru povedal, da so voditelji sovjetske komunistične partije postali nespravičljivi sovražniki marksizma-leninizma, nepopravičljivi odpadniki mednarodnega komunističnega gibanja vseh narodov in ljudstev in sokrivci ameriškega imperializma.

»Ni mesta,« je še dodal podpredsednik Teng »za centristično linijo (oportunistična ideologija v nemški socialdemokratski stranki, ki je z besedo zvesta marksizmu, z delom pa izdaja koristi proletariata) v borbi med marksizmom-leninizmom in revizionizmom (smer, ki hoče spremeniti nauk Karla Marksa tako, da se doseže pomiritev med delavstvom in kapitalisti). Podpirali se bomo in si vzajemno pomagali, borili se bomo drug ob drugem in bomo drug ob drugem napredovali.«

Predsednik albanske vlade Kapo pa je izjavil, da so se imperialisti Združenih ameriških držav pridružili sovjetskim revizionistom, da ustanovijo »sveto zvezo«, ki naj obkroži komunistično Kitajsko.

violin in klavirja. Mladi umetniki so igrali Sonata da camera op. 4, VII Arcangela Corellija.

Recitacijo An sich selbst je vzorno podajala petošolka. Za tem so spet nastopili tamburaši s poskočnim valčkom po narodnih napevih. Slika z dekleti in fanti, ki pridejo h godcem je bila pristno domača. Za konec se je zbral na odru skupni zbor, ki je gotovo štel nad 150 pevcev. Izvajal je pet pesmi, deloma ob spremljavi klavirja. Močno je donelo po dvorani; mladi pevci so bili sigurni in so s svojim petjem pričali. Kot zadnjo pesem so zapeli koroško

narodno Lušno je vigred. Bariton-solo je lepo zapel prof. dr. Anton Feinig.

Pred zaključkom se je predsednik Združenja staršev, ravnatelj Valentin Vauti, zahvalil profesorjem za njih trud. Prosil je, naj bi tudi v bodoče ostali dobri učitelji in vzgojitelji izročene jim mladine.

Nekoliko priznanja za izredno veliko truda so bili nageljni, ki jih je sprejel ob koncu pevovodja. Znak priznanja vsem nastopajočim in dirigentu je bilo navdušeno in dolgotrajno ploskanje. V zadovoljnih srh poslušalcev pa bo odmev nedeljske prireditve še dolgo ostal.

Naša nadobudna mladina ob svojem nastupu v Delavski zbornici. Foto Domanjko

Združene države Amerike niso za Kyja

Združene države Amerike so še nadalje za močno južnovietnamsko vojsko kot odločujočo politično silo. To pa še ne pomeni, da bi morale Združene države Amerike brezpogojno podpreti vladavino generala Kao Kyja. ZDA se bodo potrudile pomagati pri premostitvi razlik med različnimi političnimi skupinami, v prvi vrsti seveda budistom in gotovemu delu južnovietnamske vojske.

Tako je orisal zastopnik Bele hiše v Washingtonu zadržanje Združenih ameriških držav nasproti napetemu položaju v Južnem Vietnamu po vojaški akciji generala Kao Kyja v Da Nangu.

V odločitvi, pomagati pri premagovanju političnih razlik v Sajgonu, je opaziti malo spremembo dosedanje smeri Združenih držav Amerike. Johnsonova vlada je smatrala doslej politične razlike med generalom Kao Kyjem in budisti kot notranjo politično zadevo, v katero se ona ne bo vmešavala. Majhna sprememba je v tem, da je predsednik Johnson poslal najvplivnejšemu budističnemu voditelju severa Tih Tri Quangu poslanico. Ta se je namreč obrnil z diplomatskim dopisom na ameriškega predsednika.

Na drugi strani je spremljal novega poveljnika na severu Van Kaoja na njegovem prvem obisku mesta Hue eden izmed najvišjih ameriških oficirjev.

Pri tem obisku je prišlo do dramatičnega pripetljaja. Neki južnovietnamski oficir je streljal na ameriški helikopter v trenutku, ko se je ta ravno dvigal. Atentat je veljal očitno novemu poveljniku Van Kaoju. Mitriljec v helikopterju je nameril na streljočega južnovietnamskega oficirja in ga smrtno zadel. Pri tem sta bila ranjena tudi dva poleg stoječa južnovietnamska vojaka.

Uporniki poraženi — Nemiri v Saigonu

Osemndnevna državljanska vojna med vladnimi vojaškimi enotami in budisti, kakor tudi upornimi četami v Da Nangu je končana. Uporniki, ki so jih vladne sile prisilile, da so se umaknili v veliko budistično svetišče (pagodo) Tin-Heu, so se vdali ponoči od nedelje na ponedeljek potem, ko jim je bilo obljubljeni, da se jim ni treba bati za življenje.

Samo tu in tam se še uporniki branijo. Med ujetimi uporniki se nahaja tudi župan mesta Da Nanga Nguyen Van Man, eden izmed glavnih nasprotnikov generala Kyja. Dalje so vladne čete zaplenile veliko uporniškega orožja. Vojaška junta (hunta) v Saigonu je uredila zračni most za oskrbovanje Da Nanga z živili.

Okoli 3000 južnovietnamskih marincev in padalcev se je osem dni borilo z upornimi budisti. O žrtvah še ni nobenih točnih številk.

Ameriški uradniki so izjavili, da bo sedaj Kyjeva vlada verjetno napadla zadnjo postojanko budistov, in sicer mesto Hue.

V glavnem mestu Saigonu pa je prišlo v torek pri budističnem zavodu do novih težkih pripetljajev. Demonstracije je izzval strel v množico iz ameriškega vozila. Ta je smrtno zadel nekega budista. V kratkem času je razjarjeno ljudstvo napadlo dva ameriška avtomobila in ju zažgalo; vojaki v njih so se rešili. Dve uri je trajala bitka. Šele ko so prišla pojačenja južnovietnamskih marincev in padalcev, ki so uporabili solzivni plin in dimne bombe, so pregnali demonstrante.

Budistični zavod so obdali s petkratno bodečo žico. Menihi trdijo, da je oddal nesrečni strel nek Američan, z druge strani

Beseda Karla Mauserja

Rad bi vam ob tem srečanju eno položil na srce. V tem času velikega napredka in širnosti ne pozabite, da je vračanje v slovensko vas in v slovensko zdravost najboljšo sredstvo za trdno slovensko zavest. Šola vam odpira bodočnost in vam širi obzorje, toda v tem širjenju obzorja je ena nevarnost: da se vam prične domači svet zazdevati majhen in ozek in da ga pričnete gledati samo še kot idiličen spomin na mladost. Verjemite mi, da je domači svet najgloblja vez, domača hiša najbolj naravna zibel slovenske besede in da je napačno gledati na vse to s samo romantiko.

Upanje koroške zemlje je na vas. Študent navadno malo misli na to, ne ostane sklenjen z zemljo in jezikom od prvega hipa, ko prvič zapusti rodno hišo. Koroška ne more živeti brez naraščaja, mora umreti, če vi, ki imate srečo, da hodite na slovensko gimnazijo, ne boste razumeli, da vaše matere in vaši očetje, vaši vzgojitelji in voditelji polagajo v vas upe vseh, ki jim slovenstvo pomenja življenje. Če v starem gozdu ni podrasti, bo nekoč goljava, kar je zdaj še zeleno. Bodite prepričani, da ameriški Slovenci, ki z ljubeznijo zasledujemo vse vaše napore in vse vaše težave, še posebej gledamo na vas kot na tiste, ki bodo od svojih očetov vzeli v roko vodstvo in usodo koroških Slovencev.

(Na sestanku Koroške dijaške zveze 24. maja 1966.)

pa trdijo, da je bil strelec južnovietnamski vojak. Ameriške oblasti so izdale povelje, da ameriški vojaki ne smejo zapustiti svojega zavetja.

Kyjeva vlada upa, da ji bo uspelo vpovstaviti mir v deželi, da bi na ta način lahko pripravili parlamentarne volitve. V torek je vodja vojaške vlade general Ky poudaril pred 600 vojaškimi in civilnimi udeleženci, da namerava najkasneje do 11. septembra organizirati splošne volitve na ozemlju, ki ga drže saigonske čete ali Američani, seveda brez udeležbe Vietkong upornikov. Državni predsednik Van Tieu pa je dejal, da je seveda vse odvisno od tega, če bodo do tedaj mogli zagotoviti narodno trdnost.

Na vprašanje, katere mere nameravajo podvzeti proti upornim budistom v Hueju, oba državnika nista jasno odgovorila.

K R A T K E V E S T I

● Serija potresov v Taškentu, v Uzbekistanu v Sibiriji se nadaljuje. Tako je bil zopet močan potres v torek. Sovjetske oblasti skušajo sicer omalovaževati škodo, ki so ga napravili potresni sunki, vendar priznajo, da so nujno potrebne pošiljke zdravil v Taškent. Šele sedaj so sovjetske oblasti izdale poročilo o obsegu škode po potresih (1 težak in 300 malih potresov): 100 tisoč ljudi brez strehe, 67.000 hiš porušenih.

● V ponedeljek so našli v Columbusu, v državi Ohio v Združenih ameriških državah ustrelenega 40-letnega ameriškega raketnega znanstvenika Lorena Bollingerja. Veljal je kot strokovnjak na področju raketnega pogona.

● Pet ljudi je izgubilo življenje, pet pa je bilo hudo ranjenih, ko se je na cesti okoli 20 km od Rima zaletelo pet avtomobilov. Nesreča je nastala, ko je eden od avtomobilov začel prehitovati ter se pri tem zaletel v nasproti prihajajoče vozilo. V oba ponesrečenca so se nato zaleteli še trije avtomobili.

● Na otokih Tonga, ki so pod britansko oblastjo, je naravne smrti umrla želva, ki jo je ujel znani raziskovalec James Cook leta 1777. Želva je dolga leta preživela na vrtu guvernerske palače, umrla pa je v starosti več kot dvesto let. Balzamirano bodo razstavili v muzeju v Nuku.

Politični teden

Po svetu . . .

PETDNEVNI AVSTRIJSKI DRŽAVNI OBISK V VELIKI BRITANiji

Zvezni predsednik Franc Jonas je bil pretekli teden na petdnevnem državnem obisku v Veliki Britaniji.

Po pristanku na letališču Gatwick pri Londonu, ga je v imenu angleške kraljice pozdravila princesa Marina Kentska. Potem sta se peljala državni poglavar in njegova žena s posebnim vlakom v London, kjer sta jih sprejela na kolodvoru Viktorija kraljica Elizabeta II. in njen soprog princ Philip. Zveznega predsednika so spremljali na njegovi poti zunanji minister dr. Tončić — Sorinj, državni tajnik doktor Bobleter, vladni direktor dr. Trescher, adjutant (pribočnik) podpolkovnik dr. Truxa in še nekaj drugih višjih državnih uradnikov.

Vožnja je šla nato v odprti kočiji do palače Buckingham, kjer je priredila britanska kraljica visokim avstrijskim gostom privatno kosilo. Popoldne (torek preteklega tedna) je zvezni predsednik Franz Jonas v Westminsterki opatiji položil venec na grob neznane vojaka. Zvečer istega dne je britanska kraljica priredila v Buckinghamski palači na čast avstrijskemu obisku svečan sprejem, kjer je kraljica Elizabeta II. še enkrat pristočno pozdravila zveznega predsednika Jonasa in njegovo soprogo.

Pred odhodom v Veliko Britanijo je državni predsednik Jonas podal še kratko izjavo: »Neutrarna Avstrija hoče živeti z vsemi državami v dobrih in prijateljskih odnosih.« Njegov sedanj obisk naj bi še bolj poglobil in podčrtal tradicionalno povezanost med Avstrijo in Združenim kraljestvom.

Odnose med Veliko Britanijo in Avstrijo je označil predsednik kot mnogostranske. Velika Britanija je pomemben trgovski partner naše dežele, obe deželi sodelujeta v Evropskem združenju za svobodno trgovino (EFTA), številni britanski državljani preživijo letno svoj dopust v Avstriji. K temu se pridružuje še živahno športno delovanje, ki vodi in zbližuje mnoge mlade ljudi iz obeh dežel.

»Vesel sem, da je moje potovanje v Anglijo našlo tako velik odmev,« je dejal pred sednik Jonas v Londonu.

V sredo je bil zvezni predsednik gost nadžupana lorda Mayorja, dalje je obiskal londonsko veletiskarno Waterlow and Sons in znamenito narodno galerijo.

V četrtek je bil zvezni predsednik Jonas gost britanskega parlamenta, kjer je pazljivo poslušal uro vprašanj in odgovorov. Ob tej priliki je avstrijski predsednik dejal, da je bil britanski parlament že od nekdaj vzor avstrijski parlamentarni demokraciji in to je še danes. Potem je pojasnil britanskim poslancem na kratko bistvo trajne avstrijske neutrarnosti.

Zvezni predsednik Jonas je v četrtek zvečer pri sprejemu v avstrijskem poslaništvu izročil svojim visokim gostiteljem povabilo za vrnitev obiska v Avstrijo. Kraljica Elizabeta II. je povabilo sprejela z veseljem. Čas obiska bodo določili pozneje.

V soboto se je predsednik Jonas vrnil v domovino.

ZVEZNA KRIZA TUDI V VZHODNEM BLOKU?

V dobro poučenih krogih v Moskvi zatrjujejo, da je romunska vlada sporočila prejšnji teden vladam drugih držav varšavskega pakta, da je mnenja, da sovjetska koncepcija (zamisli) o evropski varnosti ni več v skladu z realnostjo (resničnostjo) in da zaradi tega ni več opravičljivo bivanje sovjetskih čet na ozemlju drugih držav članic varšavskega pakta.

V dokumentu (listini), ki je bil baje izročen po povratku Brežnjeva iz Bukarešte, je tudi rečeno, da Romunija ni več pripravljena plačevati stroškov za bivanje tujih čet na ozemlju držav članic varšavskega pakta. Po mnenju romunske vlade bi morala stroške nositi država, kateri te čete pripadajo.

Dokument pravi baje tudi naslednje: Če neka država članica varšavskega pakta meni, da potrebuje čete Sovjetske zveze ali druge države članice varšavskega pakta, bo morala podpisati dvostranski sporazum s to državo. V sporazumu bodo morala biti tudi navedena vojaška oporišča na ozemlju države, ki bo zahtevala pomoč. Poleg tega bi Romunija želela, naj bi se vrhovno poveljstvo čet varšavskega pakta, ki je bilo do sedaj vedno poverjeno sovjetskemu časniku,

periodično (občasno) vrstilo med vsemi državami članicami. Romunska vlada zahteva baje tudi, naj se o morebitni uporabi taktičnega ali strateškega atomskega orožja prej sporazumejo med državami članicami. Romunski dokument načenja tudi nekatera vprašanja, ki se tičejo SEV. Podoben dokument, ki pa se je tikal samo SEV (Svet za vzajemno gospodarsko pomoč) so Romuni izročili sovjetski vladi leta 1961.

KONFERENCA EVROPSKEGA ZDRUŽENJA ZA SVOBODNO TRGOVINO KONČANA

V norveškem mestu Bergenu se je končalo zasedanje ministrskega sveta Evropskega združenja za svob. trgovino (EFTA). Rezultati zasedanja ne upravičujejo posebnega optimizma glede razvoja in perspektiv (upanje za bodočnost) te zahodnoevropske gospodarske organizacije. Komentatorjem se zdi pomemben ponoven poziv Evropskega združenja za svobodno trgovino Evropski gospodarski skupnosti, naj bi se začeli pogajati o tesnejšem povezovanju in sodelovanju. Več držav, članic EFTA, med njimi tudi Avstrija, je že navezalo z Evropsko gospodarsko skupnostjo (EWG) stike, da bi se pridružile tej gospodarski organizaciji.

Ministrski svet Evropskega združenja za svobodno trgovino je v dokumentu o zasedanju izrazil globoko zaskrbljenost včlanjenih držav zaradi počasnosti carinskih pogajanj v okviru »Kennedyjeve runde«.

VZHOD IN ZAHOD ODGOVORILA BONNU

V Moskvi so objavili pretekli teden sovjetski odgovor na bonnsko mirovno noto z dne 3. maja; šteje 3000 besed in ne vsebuje v bistvu nič novega. Proti bonnski vladi so izrečene v tem odgovoru številne obdolžitve, deloma celo na prav grob način. Kot običajno ji očitajo napadalo politiko,

. . . in pri nas v Avstriji

BORODAJKEWYCZ ZA ZMEROM UPOKOJEN

Izredni univerzitetni profesor Dunajske visoke šole za svetovno trgovino dr. Taras Borodajkewycz je bil za zmerom upokojen. To sodbo je izrekel disciplinarni senat te visoke šole po dvotedenskem dokazovanju, potem ko je prof. Borodajkewycz sam leta 1965 predlagal proti sebi disciplinarno preiskavo.

Če si pokličemo v spomin, je višje državno pravništvo na Dunaju že 3. junija lani v neki izjavi ugotovilo, da »objektivno dejansko stanje v slučaju Borodajkewycz izključuje nadaljnje delovanje profesorja na avstrijski visoki šoli«.

Demokratska javnost ga je obsodila

Na Dunajski visoki šoli za svetovno trgovino je poučeval profesor za zgodovino Taras Borodajkewycz. Ta je pri svojih zgodovinskih predavanjih polagoma zastregel sluhatelje te visoke šole z nacionalsocialističnimi idejami. Prišlo je že tako daleč, da je del študentov te visoke šole že javno pritrjeval pri njegovih predavanjih hitlerjevskim idejam. Proti takemu dejanju in nehanju tega profesorja je začela nastopati demokratsko nastrojena avstrijska javnost, kajti že dalj časa se je šušljalo na Dunaju, da poučuje na visoki šoli za svetovno trgovino profesor za zgodovino, ki zastrepalja avstrijsko akademsko mladino z nacionalsocialističnimi idejami.

Ker šolske oblasti sprva niso nič ukrenile proti profesorju dr. Tarasu Borodajkewycz, je prišlo pred približno enim letom na Dunaju do več demonstracij proti njemu in za njega. Pri teh demonstracijah pa je bil ubit demokrat Ernst Kirchweiger po študentu Kümlu. Pogreb Kirchweigerja se je razvil v manifestacijo vseh demokratskih sil proti vsakršnemu antisemitizmu in neonacizmu za svobodo in neodvisno Avstrijo.

Prosvetni minister dr. Piffl-Perčević je razložil obsodbo po disciplinarnem senatu visoke šole za svetovno trgovino takole:

»Svoje naziranje do antisemitizma (protižidovska rasna gonja) stremi po uničenju vseh Židov = Judov) sem že svoječasno, neposredno po poročilih o tiskovni konferenci visokošolskega profesorja dr. Tarasa Borodajkewycz, nedvomno na televizijemskem ekranu (zaslonu) javno izpovedal.

ki je z mirom in varnostjo v Evropi nezdržljiva. Zvezna republika Nemčija je sama kriva, da upanje za združitev obeh Nemčij od leta do leta plahni, ker vodi hladno vojno proti Vzhodni Nemčiji.

Pravico za rešitev tega vprašanja, čeprav ima Sovjetska zveza za to razumevanje, imata izključno obe nemški državi sami. Predlog Bonna za sklenitev mednarodne pogodbe po postopnem zmanjšanju zalog atomskega orožja v Evropi odklanja Moskva kot popolnoma neizvedljiv in nestvaren.

Bistvo moskovskega odgovora

Moskva predlaga v tej noti sklicanje mednarodne konference evropskih držav, brez udeležbe Združenih držav Amerike, na kateri bi izdelali sistem evropske varnosti. Za ustavitve tekmovanja v oboroževanju in za popuščanje mednarodne napetosti predlaga Sovjetska zveza razpustitev vojaških blokov, vključno Organizacijo severnoatlantskega pakta (NATO) in Varšavskega pakta. Nadalje ponavlja Sovjetska zveza že izza Stalinovih časov znane zahteve, kot na primer opustitev vseh vojaških oporišč na tujih ozemljih, odpoklic vojaških sil iz drugih držav in sklenitev nemške mirovne pogodbe.

Tudi Paris odgovoril Bonnu

Francoska vlada je v sredo minulega tedna izročila Zvezni republiki Nemčiji odgovor na bonnsko diplomatsko noto z dne 3. maja. V tej je namreč Bonn izjavil, da se mora spričo izstopa Francije iz poveljstva Organizacije severnoatlantskega pakta nanovo urediti tudi status (pravni položaj) 70 tisoč francoskih vojakov nastanjenih v Zahodni Nemčiji.

V francoskem odgovoru, ki je po poročilu nemške tiskovne agencije sestavljen v ostrem tonu, toda ne zapira popolnoma vrat, zahteva Paris sedaj da se Bonn izjasni, če želi, da ostanejo francoske vojaške enote še nadalje v Zvezni republiki Nemčiji. Je Bonn za odpoklic, bi bil Paris pripravljen v teku enega leta ustreči bonnski želji.

Prav tako pa sem tudi jasno dejal, da je za to, če kak visokošolski učitelj podaja javno take izjave, ki mu onemogočajo nadaljnje poučevanje, pristojna izključno disciplinarna zbornica.«

ENAJST LET DRŽAVNE POGODBE

Zvezni kancler dr. Josef Klaus je ob 11. obletnici podpisa državne pogodbe — 15. maja 1955 — ugotovil, da je v istem letu sklenjena nevtarnost Avstrije odločilno prispevala k pomiritvi v donavskem prostoru in k zmerom boljšim odnosom do sosednjih držav.

»Drugi vedo, da smo pošteni posredniki miru in razumevanja med narodi in da hočemo taki tudi ostati,« je dejal zvezni kancler dr. Klaus.

NAJPREJ DRŽAVA — POTEM STRANKA

Vsak državljani si mora biti v političnem življenju svest, da je v prvi vrsti Avstrijec in šele potem pristaš Avstrijske ljudske stranke ali Socialistične stranke. To naj bi bila dolžnost vsakega avstrijskega državljanca, če kljub spremenjenim notranje-političnim razmeram odobrava pot, ki so jo nakazali veliki možje-politiki, kot so to bili Figl, Raab, Helmer in Schärfl in ki imajo za razvoj Avstrije ogromne zasluge. To je izjavil deželni glavar Nižje Avstrije dipl. ing. Hartman po radiu.

Hartman je posvetil svoj govor po radiu spominu pred enim letom umrlega Leopolda Figla. Deželni glavar je nato najavil, da bo zvezna dežela Nižja Avstrija na Minoritskem trgu na Dunaju med Ballhaus trgov in nižjeavstrijskim deželnim dvorcem — na obeh krajih je Leopold Figl v glavnem največ deloval — postavila časten spomenik temu velikemu avstrijskemu patriotu (domoljubu) in državniku.

S smrtjo Leopolda Figla se je končal bistven del avstrijske zgodovine. Več kot dvajsetletno sodelovanje med obema velikima strankama v koaliciji s skupno odgovornostjo spada dandanes že k preteklosti. Ta doba in pa grenke izkušnje vojnih in medvojnih let morajo biti porok za to, da kljub spremenjenim političnim razmeram, kljub drugačnemu notranjemu položaju, ne smemo izgubiti smisla skupne odgovornosti za demokracijo. Ta dolžnost pa zadeva tako vladno stranko kakor tudi opozicijo.

SLOVENCi

doma in po svetu

Slovenski pesniki v Ruskem prevodu

Založba »Hudožestvenaja literatura« v Moskvi je izdala izbor pripovedne proze Miška Kranjca. 280 strani obsegajoča knjiga »Ja ih ljubil« se imenuje po eni izmed Kranjčevih zbirk (»Imel sem jih rad«), vendar to ni prevod te zbirke, marveč so v knjigi tudi nekatere novele in povesti iz prejšnjih knjig tega pisatelja. Dobro izbrano serijo začinja znana novela »Na valovih Mure«, ki je nastala v začetku tridesetih let. Končuje pa se s prozo iz leta 1958. V celoti je natisnjenih v tej moskovski izdaji Miška Kranjca trinajst daljših in krajših proznih del.

Pri »Hudožestveniji literaturi« je izšel nekako ob istem času zbornik poezije z naslovom »Stihi družej« in v njem najdemo tudi nekaj slovenskih imen: Matej Bor (več pesmi), Lojze Krakar (ena), Ivan Minatti (ena) in Tone Pavček z eno pesmijo.

Umrla 101 leto stara Slovenka

Pred kratkim so v Križu pokopali najstarejšo Slovenko na Tržaškem, Marijo Bogatec. Ko je pred enim letom slavila stoletnico, je bil v Križu pravi vaški praznik. Pred »Danielovimi« se je tedaj zbralo veliko domačinov, ki so slavljenci prinesli darove ali samo svoja voščila. Tudi domača godba je prišla Mariji Danielovi zaigrati nekaj lepih slovenskih pesmi in priložnostnih skladb.

Pred hišo žalosti, kjer je pokojna Marija Bogatec, vdova Danec preživela svoje zadnje mesece, se je zbralo veliko ljudi, da bi spremili na zadnji poti močno priljubljeno pokojnico, ki je letos marca slavila svoj 101. rojstni dan.

Križ je znan po tem, da ima zelo veliko starih ljudi, lahko bi rekli, da nosi glede tega nekakšno prvenstvo v slovenskih krajih. Toda smrt je v dobrem mesecu kar dvakrat obiskala vas Križ. Saj je pred enim mesecem šel za Marijo Danielovo Jožef Košuta, ki je s svojimi 92 leti tudi spadal med najstarejše vaščane.

Razstava Slovenskih likovnikov v Vidmu

V Vidmu so pravkar zaprli razstavo mladih slovenskih likovnih umetnikov. Svoja dela so razstavili: kiparja Peter Črne (pet plastik v lesu in kovini) in France Rotar (pet plastik v bronu) ter slikarji Andrej Jemec, Bogdan Meško in Štefan Planinc po pet olt. »Circolo Bancario Udinese« je izdal ličen katalog, za katerega je uvod napisal ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani prof. Zoran Kržišnik. Razstavo je odprl videmski župan.

Odlikovanje mladih matematikov

V Jugoslaviji se je pravkar končalo tekmovanje mladih matematikov. Zvezni tajnik Janez Vipotnik je mogel čestitati tudi dvema slovenskima matematikoma, in sicer Jerneju Polajnerju in Mirku Primcu in jima izročil tudi nagradi. Oba se bosta udeležila še poleg 10 drugih kolegov mednarodnega tekmovanja mladih matematikov, ki bo 5. in 6. julija v Sofiji.

5-letnica slovenskega doma v San Martinu

Slovenski dom v San Martinu v Argentini je nedavno slavil 5-letnico svojega obstoja. Za ta praznik so pokrili v domu ves dosedanj športni prostor s kovinasto streho in zato bodoče prireditve tu ne bodo več odvisne od vremenskih razmer, ker bo 22 metrov dolga in 15 metrov široka dvorana lahko ob vsakem vremenu sprejela veliko število Slovencev.

Blagoslovitev doma so preložili na poznejši čas, ker prostori niso mogli biti pravočasno urejeni. Zato so imeli samo sv. mašo, pri kateri je imel msgr. Orehar lep govor o nujnosti udeleževanja v slovenski skupnosti, o podpiranju njenih ustanov ter o potrebni odpornosti proti slehernemu zlu, ki bi nam hotelo povzročati škodo in slabiti našo voljo v vztrajanju pri zvestobi našim narodnim in verskim idealom. Med sv. mašo je prepeval slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom pevovodje Klemenčiča.

Popoldanska akademija je bila v celoti izvedena. Pokazala je, da slovenska skupnost v tem kraju razvija živahno delavnost na kulturno-prosvetnem področju.

Skladba Slovencev izšla v newyorški založbi

Pri znani ameriški glasbeni založbi G. Schirmer Inc. v New Yorku so pravkar izšli v zbirki »Solos for the Harp Player« Preludiji za harfo skladatelja Alojza Srebotnjaka. Izdajo je uredila pomembna ameriška harfistka Lucile Lawrence. Po uspehih izvedbah v Holandiji na Van Baiman Foundation's Harp Week Seminar in na mednarodnem tekmovanju harfistov v Izraelu so s to izdajo doživeli Srebotnjakovi Preludiji za harfo priznanje tudi v Združenih državah Amerike.

Ob „Zvezdah našega neba“

V zadnji številki našega lista smo objavili prvi del razgovora s pisateljem prof. dr. Metodom Turnškom. Tokrat pa nadaljujemo in končujemo razgovor.

»Vaša knjiga nam že na ovitku spredaj in zadaj prikazuje panonskega slovenskega kneza Koclja...«

»Priatelj, akademski kipar Fr. Gorše, s katerim sva bila skupaj profesorja v Trstu, a se je on odselil v Ameriko, mi je že leta 1947 napravil dva arhaistična reliefa iz glin, s katerima je upodobil dva prizora, najprej prihod sv. Cirila in Metoda h knezu Koclju z relikvijami papeža sv. Klementa in s slovenskimi bogoslužnimi knjigami, nato pa vrnitev nadškofa Metoda iz Rima z ustanovno listino z obvestilom, da je bila obnovljena nekdanja sirmijska nadškofija in ustanovljena panonsko-moravska nadškofija. Na reliefih vidimo tudi spremstvo solunskih bratov, učence iz Grčije in slovanske bogoslovce.«

»Kaj pa toli zanimive ilustracije na posebnem umetniškem papirju in v rdečem tisku med besedilom? Veliko jih je in to daje knjigi poseben čar.«

»Te ilustracije so delo našega priznanega, sedaj že pokojnega cerkvenega slikarja in ilustratorja akad. slikarja Slavka Pengova. Z umetnikom sem se seznanil že tedaj, ko je v Stični v velikih sobah pripravjal mogoče stenske cerkvene slike za neko slovansko cerkev v Ameriki. Ko sem prevzel uredništvo »Kraljestva božjega« v jeseni leta 1935, sem se takoj napotil k umetniku, da mi je za novi letnik 1936 napravil novo naslovno stran. Domenila sva se, kako in kaj, in g. Slavko je napravil za čuda lepo sliko sv. bratov, kako vedeta v Rim ovce-slovanske vernike. Ko sem pozneje iskal ilustratorja za prvo izdajo slovenskega rimskega misala, sem se spet zatekel h gospodu umetniku Slavku. Posrečilo se mu je, da je napravil prijetno in privlačno naslovno sliko in tudi pomembne vinjete za zaglavja. Zato sem se nekako iz pietete do velikega umetnika odločil, naj mojo knjigo o sv. Cirilu in Metodu, »Zvezdi našega neba«, krasijo Pengovove slike. Seve je on te ilustracije napravil že za dr. Grivčevu knjigo »Slovenski knez Kocelj«, ki je izšla leta 1938. Vendar v dr. Grivčevi knjigi slike niso razložene in vinjete so tudi premale in premalo jasne. Ko sva se po izdaji dr. Grivčeve knjige o knezu Koclju menila z akad. slikarjem Pengovom o njegovih ilustracijah, mi je razodel, da se je vglobil v karolinško umetnost tistega časa in se na moč potrudil za slikovitost.«

»Vaše knjige bi nedvomno bil zelo vesel tudi dr. Grivec, velik raziskovalec življenja sv. bratov, ko bi še živel, ali ne?«

»Da, jaz sem učenec univ. prof. dr. Grivca, ki mi je takoj po končanih študijah zapal uredništvo »Kraljestva božjega«, ki ga je sam ustanovil. V njegovi šoli, bodisi na univerzi bodi pozneje v njegovi družbi, sem se ogreval in vsemal za sv. solunska brata Cirila in Metoda. Dolga leta sem nosil v sebi željo, da bi o teh slavnihih blagovestnikih napisal slovestno delo. Najprej sem nameraval napisati hagiografski roman v dveh delih, potem je pa naneslo tako, da sem napisal dramski scenarij. Že leta 1963 v začetku junija sem ga v glavnem imel dovršenega. Sporočil sem o tem že težko bolnemu dr. Grivcu, da sem se v zasnovi držal njegovih dognanj. Ker pa imam navado, da pri zgodovinskih literarnih stvaritvah objavim tudi komentar, pojasnilo, sem za ta komentar napisal celo študijo na podlagi najstarejših virov in ob novejši cirilmetodijski literaturi. V tej študiji objavljam iz življenja sv. bratov tudi nekaj novosti.«

»Katero, gospod profesor?«

»Na primer veliko verjetnost, da je mati sv. bratov bila Slovanka, doma iz bizantinskega cesarstva. Potem obvestilo, da je sv. brata krstil solunski nadškof svetniški Jožef, cerkveni pesnik, ki je bil brat slovitega opata Teodorja Studita v Carigradu, uglednega cerkvenega govornika, nadalje domnevo, da je najbrž solunski nadškof Jožef vplival, vsaj posredno, da se je mladi Metod odločil za samostan in zapustil visoko svetno službo v neki slovanski kneževini bizantinskega cesarstva. Zlasti pa bo za večino novost, da je tudi sv. Ciril bil škof, seve šele v Rimu posvečen, a svoje škofovske oblasti ni izvrševal in tudi škofovske časti ni razodeval. In še nekaj drugih novosti. Kdor bo bral zgodovinski komentar, bo marsikaj zvedel in ugotovil,

da sta sv. Ciril in Metod bila izredni genialni in svetniški osebnosti in da ju sv. Cerkev upravičeno tako proslavlja: kot dve zvezdi, kot dve oljki, kot dva velika svetilnika slovanskim rodovom in tudi vsem drugim narodom v Kristusovi Cerkvi.«

»Vsekakor ste, gospod profesor, poklonili našemu narodu veliko in dragoceno knjigo. Radi bomo segli po njej.«

»Vaša najnovejša literarna stvaritev »Zvezdi našega neba« je v verzih napisan dramski scenarij, se pravi, drama, ki bi jo mogli igrati na odrih in narediti celo iz nje velik narodno-religiozni film, ali ne?«

»Zares, to je zelo obsežna drama ali bolje dramatisirana življenjska drama sv. solunskih bratov in njunih učencev. Naši odri bodo mogli izbirati za cirilmetodijske proslave posamezne nastope, dejanja, ali pa tudi več nastopov skupaj, kakor bo jim kazalo odnosno kakor jih bodo zmogli. Vendar me je pri ustvarjanju tega dela od vsega začetka vodila misel, da bi pripravil osnovo za velik, mogočen film, o sv. bratih Konstantinu in Metodu, saj se bližajo njuni jubileji, kot prihod k Slovincem v Panoniji, njuna pot v Rim, kamor prineseta relikvije papeža sv. Klementa in slovanske bogoslužne knjige, posvetitev Metoda in slovanskih učencev v duhovnike, Konstantinova smrt v Rimu in posvetitev Metoda v panonsko-moravskega nadškofa, sodba nadškofom Metodom v Regensburgu, Metodova ječa in osvoboditev itd., dogodki, ki mimo njih katoliški Slovani in tudi Rim ne bodo mogli... Za Slovence in Kristusovo Cerkev toli zaslužni osebnosti bosta vsekakor stopili v ospredje pri zgodovinskih spominih.«

»Ali so kakšni zgledi, da bi nastal velik, mogočen film o slovanskih blagovestnikih?«

»Prvi bi bili poklicani k ustvaritvi takšnega filma pač narodi, med katerimi sta sv. brata Konstantin in Metod z učenci delovala, torej Moravani, sedanji Čehi, in Slovaki, ter Panonci, t. j. Slovenci. Film bi vsekakor moral imeti slovansko obeležje, ki bi ga kulturni Čehi in Slovenci mogli nuditi. Vendar bi film moral biti religiozen,

spoštljiv, ne pa karikatura sv. bratov in njunega apostolskega duha. Zato dvomim, da bi v domovini, na Slovenskem in Češkem, mogel nastati film, ki bi pred svetovno katoliško javnostjo delal čast. Za umetniško stran bi ne imel pomislekov, da bi se ne potrudili za višino. Ko sem videl igrati filmskega režiserja Miha Baloha v Miklovi zali v Ločah, je le-ta kot umetnik očaral. Še več takih umetnikov in bi z domačimi močmi zmogli film, se pravi, dojeti in nakazali like. Vendar je »zmogljivost«, reprodukcija kakšnega filma zavisna predvsem od velikih finančnih sredstev. Le veliki narodi zmorejo velike filme. Pokojni p. Prešeren D. J. v Rimu mi je dne 18. jun. 1963 pisal, da je zelo vesel, da pripravljam življenjsko dramo sv. bratov Cirila in Metoda in da bi bilo kaj razveseljivo, če bi se priredil tudi film. To bi bil lep plod jubilejev. Svetoval mi je, naj bi zainteresiral Slovence v USA, ki imajo dolarjev in ki seveda tudi častijo sv. brata. Morda bi na tak način, z ameriškimi slovanskimi meceni, mogli podpreti slovenskega filmskega režiserja in skupino njegovih igralcev ter ustvariti slovenski ali slovanski narodni film o sv. Cirilu in Metodu.«

»In če do tega filma ne pride?«

»Imamo še vedno možnost, da se obrnemo v tujem prevodu na kateri veliki zapadnoevropski narod, kajti življenjska zgodba tako markantnih osebnosti, kakor sta sv. brata Ciril in Metod z njunimi učenci, poteka iz Carigrada preko slovanskega sveta do Rima in je ta svet z njuno veličastno zgodbo tako mičen, da bodo tuji radi segli po tej snovi. Morda bo možna celo koreprodukcija s slovenskimi igralci.«

»Dobre uspehe nam dajete, gospod profesor!«

»Dosej sem se v zadevi filma najprej obrnil na domovino, njej dajem prednost. Če pa v domovini ne bo izgledov, pa bomo poskusili pri sosednjih narodih, pri sosednjih filmskih podjetjih. Morda bodo sosednji narodi sedaj pripravljeni velikima mednarodnima blagovestnikoma, učiteljema krščanstva, skazati zasluženo čast.«

»Želeti bi bilo. V znanstvenih in višjih cerkvenih krogih je vedno več zanimanja za sv. brata in tudi priznavanja njune izvirnosti in apostolske gorečnosti.«

B. L.

Mladina je zborovala v Celovcu

Katoliška mladina krške škofije se je zbrala 15. maja tega leta v celovski stolnici. Popoldne istega dne pa se je mladina sestala v Kolpingovem domu, kjer je bila sprejeta sledeča resolucija:

Želje in pričakovanja, ki jih ima mladina do javne oblasti in Cerkve, so jasen dokaz za to, da je ona pripravljena sodelovati na vseh popriščih, vendar potrebuje najprej še za svoj lasten razvoj pomoč velike zajednice.

Kot najpomembnejše želje in zahteve bi bile:

- Pravična razdelitev denarnih sredstev. Ta zahteva izvira iz žalostnega dejstva, da je prejela Katoliška mladina kot najmočnejše mladinsko gibanje na Koroškem do sedaj letno le 2000 šilingov podpore.

- Za boljše sodelovanje vseh mladinskih organizacij na deželni ravni, naj bi ustanovili deželno mladinsko zvezo.

- Mladino je treba boljše in pravilneje poučiti o seksualno-pedagoških (spolno-

vzgojnih) vprašanjih in jo temeljito pripraviti na zakonsko življenje.

- Uvedba sodobnega stanovanjskega zakona, s katerim bi omilili stanovanjsko revščino.

- Cilj vzgoje v vseh šolah bi moral biti izobrazba karakterja (značaja) in osebnosti.

- Poostrena preizkušnja: zabav, plesov, kina, radia, televizije itd.

- Pravična uvrstitev veronauka v urniku poklicnih šol.

- Boljše šolanje učiteljev za verouk.

- Sodobni zakon poklicne izobrazbe.

- Dobro razmerje med političnimi strankami in Cerkvijo.

- Značajne in odgovorne osebnosti kot politiki.

Na kratko povzeto je škofijski mladinski dušni pastir dejal, da so zahteve 2. vaticanskega koncila našle pri mladini dober odmev, saj je ona pripravljena tudi sodelovati. Treba ji je samo zaupati.

Nova številka tržaške revije „Most“

V Trstu je izšla pred nedavnim številka 9/10 3. letnika tromesečnika za leposlovje in kulturo »Most«. Revija prinaša vrsto zanimivih literarnih ter kulturno-kritičnih prispevkov raznih avtorjev. Tako je od tistih nekaj pesmi znanega slovanskega lirika Daneta Zajca ter dramatičen prizor Dominika Smoleta »Veseloigra v temnem«. Pred leti je oder mladje uprizoril v Celovcu Smoletovo dramo »Antigona«. Zanimivo je tudi predavanje Alojza Rebule o »Stilnih problemih v slovanski prozi«, ki ga je imel 14. decembra 1965 študentom ljubljanske slavistike. S sodobno družbo in njenim ustrojem se bavi M. Gregorčič v globoko zasnovani analizi, Vladimir Vremec pa poudarja nekaj tehničnih in temeljnih misli ob izidu 6. številke »Mladja«. Drži, kar je avtor zapisal ob začetku zadnjega odstavka: »Ko-

roška bo mogla postati nov in uspešen tečaj slovanske kulture in politike, ki si bo izklesala najprej strnjeno in istočasno zelo raznoliko skupino in nato še skupnost, ki se bo nenehno bogatila in vsrkavala vase vse, kar ji bo pomagalo k napredku.«

Salzburške slavnostne igre

Ravnateljstvo Salzburških slavnostnih iger je sporočilo, da bo repertoar letošnjih iger, ki bodo od 24. julija do 30. avgusta letos, obsegal 90 opernih, koncertnih, baletnih in solističnih prireditev. Pri izvedbi »Borisa Godunova« Modesta Musorgskega bo poleg drugih sodeloval tudi operni zbor zagrebskega Narodnega gledališča, ki bo pripravil za festival tudi zborovski koncert.

LIKOVNA UMETNOST:

Razstava avstrijskih likovnikov v Beogradu

Pretekli teden so v Beogradu odprli razstavo avstrijske likovne umetnosti. Razstavo sta sestavila Kulturni urad mesta Dunaja skupno z Zvezo upodablajočih umetnikov Avstrije.

Razstavljajo tile likovni umetniki: Werner Berg, Hubert Böckl, Erich Brauer, Georg Eisler, Ernst Fuchs, Gustav Hensing, Fritz Hundertwasser, Wolfgang Hutter, Franz Luby, Josef Mikl, Arnulf Rainer, Ferdinand Stransky, Joannis Avramidis, Oskar Bottoli, Josef Pillhofer in drugi. Dela na razstavi so privatna ali javna lastnina ali pa so jih posodili za ta primer umetniki sami.

Razstava jugoslovanskih slikarjev na Dunaju

Na Dunaju pa so pred kratkim odprli razstavo 12 mladih jugoslovanskih slikarjev iz mojstrske šole zagrebskega profesorja Krsta Hegedušiča. Dunajski umetniški krogi kažejo za razstavo veliko zanimanje.

Razstava koroških slikarjev na Dunaju

V »Galeriji Würthle« na Dunaju je tačas odprta slikarska razstava raznih del koroških slikarjev: Boeckla, Clementschitscha, Koliga, Wiegeleta, Esterla in Eggerja. Razstava je odprta do 11. junija.

Novonacistični fim v avstrijski televiziji

Ravnateljstvo avstrijske televizije je dobilo te dni dovoljenje od londonskega zastopstva NBC za televizijsko oddajo o novonacizmu v Avstriji. Kopija originala (posnetek izvirnika) je že prispel iz Londona na Dunaj, kjer so ga že prevedli. Besedilo in zvočni trak filma pa bosta prišla šele konec meseca maja iz New Yorka na Dunaj, tako da misli avstrijska televizija pokazati film na ekranu, po videzu sodeč, v začetku junija.

Kakor je dalje povedal televizijski direktor, nameravajo po filmu priključiti diskusijo (pretres) o tem vprašanju, katere bi se v glavnem udeležili vsi tisti Avstrijci, ki so sodelovali pri filmu. Vodstvo diskusije je direktor Freund izročil znanemu publicistu (časnikarju) dr. Kurtu Skalniku.

70-letnica slovenskega zbora

Slovenski mešani zbor ZPD »France Prešeren« iz Celja je s slavnostnim koncertom narodnih in umetnih pesmi, ki ga je imel pred kratkim v Narodnem domu v Celju, slavil 70. obletnico obstoja. Zbor je naslednik Celjskega pevskega društva, ki je bilo ustanovljeno leta 1895.

Mednarodno posvetovanje znanstvenikov in novinarjev

Pred kratkim je bilo v Strasbourgu končano mednarodno posvetovanje znanstvenikov in novinarjev, ki se ukvarjajo s popularizacijo znanosti v tisku, radiu in televiziji. Teden dni dolg pogovor »za okroglo mizo« je organiziral znani center za visoko izobrazbo novinarjev pri strasburški univerzi, potrebno gmotno pomoč pa je dala Organizacija združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO). Izkušnje je izmenjalo 60 novinarjev iz 16 držav Evrope, Severne Amerike in Bližnjega vzhoda. Udeleženci posvetovanja so ustanovili tudi mednarodni svet za pospeševanje širjenja znanstvenih informacij. Za predsednika je bil izvoljen Stane Stanič, urednik znanstvene rubrike »Borbe«.

140-letnica založniške dejavnosti Matice Srpske

V Novem Sadu so proslavili 140-letnico založniške dejavnosti Matice Srpske, s čimer so se obenem spominjale tudi zgodovine jugoslovanske knjige od začetka romantike do danes. Osrednje mesto v založniški dejavnosti te stare in ugledne kulturne ustanove je imel zmeraj njen letopis, danes ena izmed najstarejših literarnih revij v Evropi.

Predavanje o slovanski literaturi

Na filozofski fakulteti v Brnu je predaval o razvoju slovanske literature od Trubarjevega obdobja do danes prof. Viktor Kudelka, znanstveni sodelavec ČSAV. Posebno pozornost so zbudili podatki o sodobnem literarnem snovanju na Slovenskem.

Cenjeni sodružniki in bodoči dopisniki!

Redno dobivate časopis »Naš tednik - Kronika« v svoje roke in ga prebirate. Zdi se nam da še s posebnim zanimanjem prebirate četrto stran, pod naslovom »Pri nas na Koroškem«, kjer so napisane razne novice iz naših krajev in vasi.

Ob tej priložnosti se vam iskreno zahvaljujemo za vse dosedanje prispevke, dopise in pisma, ker vemo, da so napisani z vso veliko ljubeznijo in pristno dobro voljo. Z vašim pisanjem seznanjate tudi vse naše rojake Slovence, ki živijo na vseh petih celinah sveta z dogodki in novicami vašega kraja ali vasi in župnije.

Da bo »Naš tednik - Kronika« zmerom zanimiv in privlačen, vas pristrčno prosimo, da ostanete tudi v bodoče zvesti sodružniki in nam pošiljate svoje prispevke za stran »Pri nas na Koroškem«, to je četrto stran.

Vemo in smo trdno prepričani, da je to združeno z marsikatero žrtvijo in je treba mnogo idealizma. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da, kjer je volja, tam je dana tudi pot in možnost. Vedeti moramo, da čim več bo dopisov iz naših krajev od naših rojakov, tem rajši jih bomo objavljali, tem bolj živo bo tudi zanimanje vseh bralcev v naši lepi koroški domovini in drugod po svetu.

Prav zategadelj vas prosimo in pozivamo in se vam že vnaprej toplo in iskreno zahvaljujemo za vsak — tudi najmanjši — prispevek. Saj se gotovo zgodi v vsaki župniji in občini marsikaj zanimivega in primerne, da to zapišemo v »Naš tednik - Kronika«, ki naj bi bolj in bolj postal časopis in skrb nas vseh ter nas povezoval v veliko družino bralcev in prijateljev doma in v tujini.

S skupnimi močmi in naporji si hočemo ustvariti lepšo bodočnost!

Zato pišite in sporočite vse vesti in novice v naš list »Naš tednik - Kronika«!

Vsem sodružnikom iskren pozdrav in Bog vas živi!

Uredništvo

CELOVEC

(Z ukradenim avtom v obcestni jarek)

V ponedeljek, ob približno drugi uri ponoči, sta Viktor Pitschko v Ovšah pri Celovcu, star 19 let, in njegov pajdaš Ivan Čak iz Maribora, star 27 let, ukradla na Velikovski cesti v Celovcu avtomobil, s katerim sta hotela potovati v Salzburg in od tam v Zahodno Nemčijo.

V Pričah ob Vrbskem jezeru, občini Poreče, pa se je njihovo potovanje končalo: Viktor Pitschko, ki je vodil avtomobil pijan in brez dovoljenja za vožnjo, je zavozil na rob ceste in že se je znašel v jarku. Šoferja Viktorja Pitschka in njegovega sovozača Ivana Čaka je vrglo iz avtomobila. Pri padcu je bil šofer težko ranjen in so ga morali prepeljati v celovško Deželno bolnišnico. Jugoslovana Čaka pa, ki je ostal nepoškodovan, so zaprli.

Avtomobil, znamke Fiat 1500, katerega lastnik je Leo Slama in ki ga je šele pred kratkim kupil za 26 tisoč šilingov, je popolnoma razbit.

DUNAJ

(Tragična smrt Celovčana)

Na Dunaju se je pripetila preteklo soboto čudna prometna nesreča, ki je še bolj tragična zategadelj, ker je pri tem izgubil življenje mlad študent prava Klaus Schmiedmaier iz Celovca, ki bi moral v kratkem promovirati.

Pri trčenju dveh osebnih avtomobilov so se vrata enega od teh odprla, šofer je padel na cesto, avtomobil pa je zapeljal na pločnik in povozil študenta Klauša Schmiedmaierja, da je bil na mestu mrtev.

CELOVEC

Smrt zaslužnega profesorja

Smrt je zopet posegla v vrsto Slovencev. V ponedeljek, dne 23. maja je v Celovcu umrl upokojeni profesor Albin Zalaznik, star 70 let.

Ob tej priliki izreka naš list žalujočim ostalim iskreno sožalje.

Pri nas na Koroškem

»SVET V MALEM« OB VRBSKEM JEZERU

Sezona v „Minimundusu“ se je začela

Kot znano ima Celovec še posebno privlačnost, ki je nima nobeno drugo avstrijsko mesto in to je »Minimundus« (Svet v miniaturi — Svet v malem), ki je nameščen, ali rekel bi tudi lahko zgrajen ob cesti, ki pelje proti Beljaku nekoliko pred Vrbskim jezerom. V »Svetu v malem« vidimo različna čuda sveta, kot slavne in znamenite stavbe, zgradbe in podobno v pomanjšanem obsegu.

Letos so odprli »Minimundus« v četrtek, 19. maja, v navzočnosti nekaj vidnih osebnosti dežele Koroške. »Svet v malem ob Vrbskem jezeru« se pokaže obiskovalcu tudi letos ponovno v lični zunanosti. Že dalj časa so bile pridne in marljive roke na delu, da bi pripravile do otvoritve vse na red. Tako je bilo treba gotove poškodovane vzorce popraviti in počediti. Marsikaj so pri tem nanovo uredili, tako da dobi gledalec vtis, da je to ali ono čisto novo.

Skoraj vsako leto pa postane »Svet v malem ob Vrbskem jezeru« za kako novost bogatejši in privlačnejši. Tako vidimo letos zopet lepo število novih vzorcev. Mnogo pozornosti zbujajo novi eksotični model (nenačuden vzorec) »Grad iz Osake«, središče starega japonskega glavnega mesta. Ta »Zlati grad« so v letih 1929 do 1931 ponovno zgradili po originalu (izvirniku), kakršen je bil pred porušenjem v 19. stoletju.

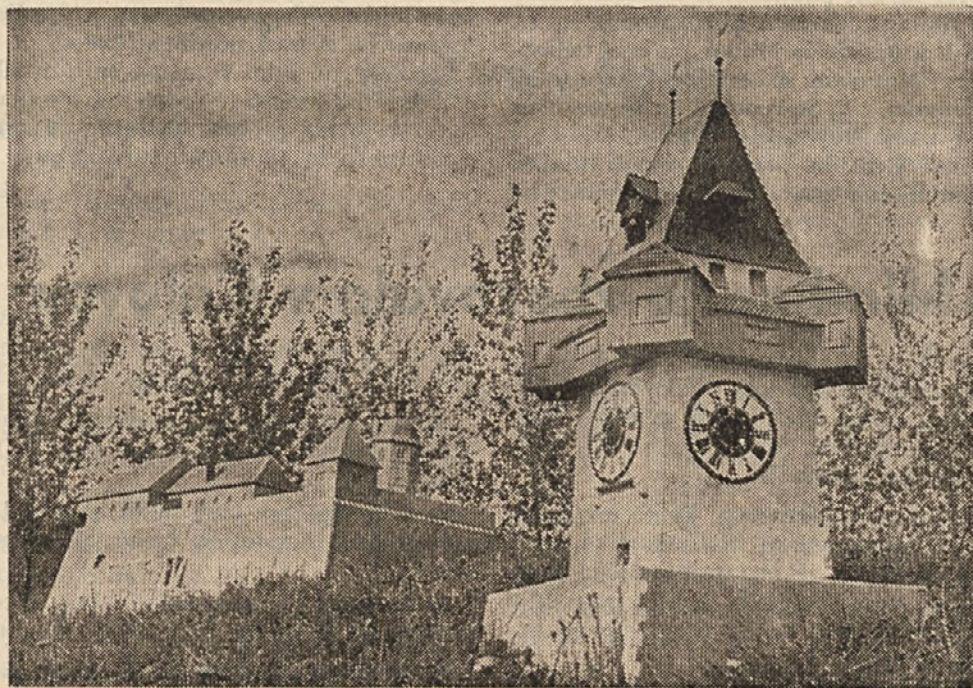
Druga novost v »Svetu v malem« je Avstrijski paviljon, ki je zastopal našo državo na Svetovni razstavi v New Yorku. Ta in

vsi drugi novi in stari vzorci so kot znano posneti natančno po izvirnikih.

Tako vidimo, da je »Svet v malem ob Vrbskem jezeru«, ki pomeni za male in odrasle obiskovalce zares lepo doživetje, letos še posebno bogat. Razen tega so že lani uredili novo dovozno cesto in zgradili asfaltirani prostor za parkiranje motornih vozil.

»Minimundus« je odprt vsak dan od 8. ure zjutraj do 20. ure zvečer. Cene vstopnic, vodič, dopisnice itd. so ostale iste kot lansko leto. Že prvi dan pri letošnji otvoritvi je obiskalo to prikupno razstavo miniaturnih modelov (majhnih vzorcev) že lepo število obiskovalcev, kar daje slutiti na izreden obisk v letošnjem letu. Razvoj »Sveta v malem« stalno napreduje in z njim tudi število obiskovalcev. Tako so v prvem letu, to je leta 1959 našli okoli 48 tisoč obiskovalcev, a leta 1964 jih je bilo že 133.529, medtem ko je število teh v letu 1965 doseglo 162.616 in s tem okoli 30.000 več kot prejšnje leto. »Minimundus« vodi Avstrijska družba »Rettet das Kind« (Rešite otroka) in ima pristen človečanski namen, to se pravi, da porabi ves svoj dobiček, ki ji ga donaja obisk »Sveta v malem« za pomoči potrebne in osirotele otroke kot tudi za šolarje.

»Svet v malem ob Vrbskem jezeru« je dobesedno poznan že po vsem svetu in predstavlja za Koroško in Celovec pravo tujskoprometno atrakcijo (vabo).

Zanimivost v »Svetu v malem« ob Vrbskem jezeru je tudi »Graški grad« s trdnjavo stolpno uro in pa »Liesl«, kamor pelje tudi majhna avtomatična žičnica prav tako kot na Grad.

ZGODBA IZ DAVNIH ČASOV

(Glas izpod škocijana — Malošče)

Danes vam pošiljam zgodbo iz davnih časov, katero mi je pripovedovala moja mati in ki se je baje resnično dogodila.

Bilo je v neki vasi, v kateri so se ravno pripravljali na ženitovanje. Ženil se je namreč mlad gospodar. Tam pa je bila taka navada, da sta šla ženina kakor nevesta vsak svoje sorodnike, prijatelje, prijateljice in znance vabit na svatbo.

Ženin, ki se mu je zdela hoja po cesti predolga, jo je ucvrl rajši kar po bližnjici, po stezi, ki je vodila skozi pokopališče farne cerkve, da bi tako hitreje prišel na ono stran vesi.

Ko gre ženina po pokopališču, zapazi pri nekem grobu ob stezi mrtvaško kost na tleh. V svoji mladostni prešernosti brne z nogo to kost, zraven pa reče: »Pa še ti pridi na

svatbo!« Ne mencej se za besede, ki jih je pravkar izrekel, gre svojo pot.

Prišel pa je veseli dan poroke. Vse se raduje in je razposajeno. Pozno zvečer pa pride gost v svate, vsem tuj in nepoznan, se usede zraven ženina ter ne črha niti besedice. Ko ženin to vidi, je nenadoma ves spremenjen, in strahu pričakuje, kaj se bo zgodilo. Njegove slutnje mu ne povedo nič dobrega. Godci ponovno zagodejo, svatje gredo plesat, a ženin obsedi pri mizi, zraven njega pa tuji gost. Nenadoma vstane tujec in pravi ženinu: »Sedaj pa pojdiva še midva plesat!« Hočeš, nočeš, iti je moral in brž se porazgubita med plesalce. Ko je prenehala godba poskočnice, o ženinu ni bilo ne duha ne sluha več. Od tiste poročne noči ga ni videl nihče več.

Tujec pa pripelje ženina čisto na drug, njemu tuj in nepoznan svet ter mu pravi: »Sedaj pa tukaj počakaj, dokler se ne vrnem« in izgine.

Osamljeni ženina mož čaka sedaj, kaj se bo zgodilo. Kar pride nenadoma neki človek, ki nosi na hrbtu poln koš zemlje, jo strese pred njim na tla in izgine brez besede. Ni trajalo dolgo, ko pride drug človek. Ta nosi na hrbtu poln koš trave, katere množine sicer ne bi zmogel nesti človek-zemljan, jo vrže pred njim na tla in izgine, ne da bi zinil besedo. V tretje pa pride neki mož, z mlado, lepo ženo, jo pusti pred mladim ženinom, sam pa izgine kot kafa.

Ženin premišljuje nekaj časa, kaj naj bi vse to pomenilo. Tedaj se pojavi pred njim zopet tujec in mu razloži: »Vidiš, prvi, ki je zemljo prinesel, je bil v življenju moj sosed. Oral je čez mejo, zato jo mora sedaj vračati. Drugi je bil tudi eden izmed mojih sosedov. Ta je v življenju čez mejo travo kosil tudi na moji strani, pa jo mora sedaj vračati. Tretji pa mi je vzel nevesto, sedaj mi jo mora vrniti.« Po zadnjih besedah tujec izgine.

Ženin se po vsem tem naenkrat znajde na domačem pokopališču. Radoveden si ogleduje okolico. Kajti vse se mu zdi tako tuje, nagrobni spomeniki, še celo cerkev mu je skoro neznana. Ta je večja, in le po stolpu, ki je isti, jo spozna. Lipe, ki je tedaj rasla ob cerkvi, ni bilo več. Tudi hiše so zidane čisto drugače. Ljudje pa, ki so prebivali tam, so mu bili popolnoma tuji in neznan.

Ženin gre v župnišče, da bi se na ta način prepričal po gospodu župniku, zakaj je vse okoli njega tako tuje, ljudje, tudi gospoda ni poznal. Gospod župnik meri našega ženina od nog do glave, se čudi, ne reče pa nič in gre pogledat v krstne bukve.

Ko tako gleda in išče v bukvah, se mu nenadoma zjasni obraz in pravi: »Pravkar je minilo sto let, odkar je iz te fare, te vasi v poročni noči izginil ženina, o katerem ni bilo nobene vesti več.

Mož tedaj pove gospodu župniku, da je on tisti izgubljeni ženina.

Naj bo ta spis malo za poduk in kratek čas.

Končam moje skromno pisanje in ob tej priložnosti pozdravljam vse bralce Našega tednika-Kronike, kakor tudi po vsem širnem svetu raztresene naše brate in sestre.

Piše potomec Miklove Zale

DJEKŠE

(Hanej Napečnik umrl)

Na Vnebohod smo pokopali Haneja Napečnika. Visoko starost je dočkal. Bil je rojen o kresu leta 1882. Bil je zvest naročnik »Našega tednika-Kronike«. Imel je veliko veselje do branja. Prav do zadnjega časa je bral. Saj kaj drugega že ni mogel delati. Mohorjeve knjige je vsako leto naročil in jih prebral. Še druge knjige nabožne vsebine je naročal in prebral. Bil je dolga leta hlapec pri pd. župniku.

Ko je odšel v zaslužni pokoj, je stanoval s svojo družino v kajži pri pd. Užniku. Potem sta s sinom pozidala pol ure od Djekš, blizu pd. Pečnika, hišico. V tej hiši je Hanej stanoval zdaj do smrti. Tu je umrl in bral. Na Djekše že ni mogel več priti. Do pol pota je še prišel, da se je malo sprehodil.

Hanej je bil tudi čebelar. Kaj bo zdaj z njegovimi živalcami? Do zadnjega je lezel gori k čebelnjaku. Bil je dobro pripravljen na smrt. Umrl je nenadoma. Srce je odpovedalo. Če bi bil že dočkal svoj god sv. Janeza Krstnika, bi bil dopolnil 84 let.

Blagor mu, ki se spočije, v črni zemlji v Bogu spi, lepše sonce njemu sijje, lepša zarja rumeni.

»Vigred se povrne«, so mu peli pevci ob grobu. Vigred je tu, Hanej pa počiva v grobu. Počivaj v miru, blaga duša!

Sveče za večno luč kupite

v MOHORJEVI KNJIGARNI

SO IZREDNO POCENI

14.- šil. ena (v kartonu)
Gorjijo 8 do 9 dni

Mladina! Vabljen si na mladinski dan, ki bo v nedeljo, 5. junija, v Št. Vidu v Podjuni!

Živina v aluminijastih hlevih

Se redi in daje več mleka — Perutnina potrebuje manj hrane

Iz Združenih ameriških držav prihajajo vesti o zanimivih poskusih kmetijskih izvedencev glede uvajanja novega gradiva pri gradnji hlevov, kurnikov in drugih zgradb v živinoreji. S poskusi se ukvarjajo strokovnjaki družbe »Reynolds International«, ki sodi med največje proizvajalke aluminija na svetu. Material, v katerem so zdaj grajeni hlevi in podobne zgradbe, bi radi zamenjali z aluminijem. Zasnovali so vrsto hlevov, ovčjih staj, kurnikov in drugih pokritih prostorov iz aluminija, nato pa so s sodelovanjem izvedencev kmetijskega ministrstva in agronomskih zavodov številnih vseučilišč temeljito proučili učinkovitost aluminija v tej uporabi.

Aluminij je lahek, prožen in odporen proti rji (pravzaprav ga rja sploh ne more načeti), vzdrževalnih del pa skoro ne potrebuje. Na drugi strani pa je znatno dražji od vseh ostalih snovi, katere uporabljajo za kmetijske zgradbe. Zaradi tega so morali strokovnjaki poiskati druge prednosti, ki bi odtehtale negativno stran denarnih stroškov in so v tem uspeli. Ugotovili so namreč, da je aluminij odličen izolator bodisi proti mrazu bodisi proti vročini.

Ameriški kmetijski izvedenci posvečajo posebno veliko pozornost temperaturi prostorov, v katerih živijo živali. »Farm Institute« družbe Reynolds Internationale je ugotovil, da aluminij zaradi svoje prožnosti mnogo bolje brani živali pred mrazom, kakor na primer les in drugo gradivo. Isto velja za vročino, ali bolje za sončne žarke.

Ti namreč huje prizadenejo živino kakor sama vročina: povzročijo pomanjkanje teka, zmanjšajo donosnost (krave mlekarice dajejo manj mleka, a kokoši nesejo manj jajc) in žival se tudi ne redi dovolj naglo. Po podatkih družbe Reynolds in kmetijskega ministrstva pa aluminij odbije 85 do 95 odstotkov toplote sončnih žarkov.

Drugi poskusi so pokazali naslednje: Pod aluminijasto streho se živina za zakol lepo redi in daje več mesa; krave mlekarice dajejo povprečno kg mleka več dnevno, v kurnikih, kjer je problem temperature še važnejši, saj v njih ne sme biti prepiha, so v poletnem času ugotovili, da je temperatura nižja, če so grajeni iz aluminija, kakor pa iz drugega gradiva; razen tega je tudi sprememba temperature ob prehodu iz enega v drugi poletni čas v aluminijastih zgrad-

bah mnogo manjša. Umetna valilnica za piščance iz Aluminija je v 12 tednih v zimskem času porabila 18 odstotkov električne energije manj kakor v istem času valilnica, grajena v lesu; kokoši pa so medtem použile 5 odstotkov manj piče kakor običajno.

Med drugimi prednostmi aluminija je premikanje aluminijastega ogrodja kar najbolj okretno, sam material pa ne zavzame mnogo prostora. Čez nekaj mesecev bodo začeli izdelovati prve aluminijaste sestave za gradnjo hlevov in drugih prostorov za živino tudi v Italiji, in sicer v Cisterni pri Latini. Gradila jih bo družba SLIM, ki je bila ustanovljena pred kratkim s kapitalom družb Reynolds in Edison. Gradnja aluminijastih streh in podobnega je ekonomična, saj zahteva malo časa, razen tega pa ni tu potrebna specializirana delovna sila, kakor tudi kake posebne naprave. Zaradi razmeroma majhne teže aluminija bo mogoče hleve, kokošnjake, ovčje staje in razne kletke brez težav premikati z enega pašnika na drugega.

Kaj moramo vedeti o mesu?

1. Meso spada v skupino hranil, ki so telesu nujno potrebna. Zelo je bogato z beljakovinami, brez katerih bi organizem težko shajal. Beljakovine so v večjih količinah še v nekaterih stročnicah, kot so grah in fižol, vendar so te beljakovine manj vredne od živalskih.

2. Hranljiva vrednost različne vrste mesa je prav tako različna. Svinjsko meso, ki je masno, ima več kalorij od govejega. Vendar je količina kalorij manj važna od koli-

čine beljakovin. Teh pa ima goveje meso več.

3. Največ beljakovin je v konjskem mesu. Poleg tega je dobro vedeti, da je hranljiva vrednost različnih tkiv mesa, različna. Mišična vlakna, oziroma meso brez žil in ostalega vezivnega tkiva, imajo več beljakovin od žilavega mesa. Najboljše je meso od hrbtenici, medtem ko so koši mesa blizu glave manj vredni.

4. Mladi, zdravi ljudje lahko jedo vse vrste mesa. Telo otrok in starejših oseb rabi mlado meso, prav tako okrevajoči. Zanje je najprimernejše meso kokoši, piščancev in ostale perutnine, ker so mišična vlakna tanjša in se tako meso lažje prebavlja.

5. Čeprav je meso v ljudski prehrani nujno potrebno, pa se vendar njegova vrednost čisto precej zmanjšuje. Na kilogram telesne teže je potreben samo 1 gram beljakovin (seveda se nanaša to le na zdrave, odrasle osebe).

6. Primer: nekdo tehta 78 kg. Dnevno bi torej potreboval le 78 gramov beljakovin. Če to preračunamo na meso in upoštevamo, da so v vsakem mesu tudi vlakna, bi znašalo zaokroženo 90–100 gramov ali 10 dkg. Če se k temu doda še beljakovine zaužitega mleka, sira, fižola, organizem nikoli ne bo občutil pomanjkanja beljakovin.

Rešitev v ledenem oklepu

V bližini sibirskega mesta Magadana je lovec Meškan Timeskin doživel nenavaden dogodek. Kot že tolikokrat se je odpravil na morje loviti tuljnje. Skril se je za ledeno ploščo, se potuhnil in čakal na plen. Čas je počasi mineval.

Nenadoma je lovec začutil močno zibanje. Ledeni ploščo, na kateri je čepel, se je odlomila in morski tok jo je pričel počasi nositi proti odprtemu morju. Ko je lovec to opazil, se je plošča premaknila že za 50 metrov.

Ne da bi dolgo premišljeval, je Timeskin skočil v ledeno mrzlo vodo in s puško v roki zaplaval nazaj. Dosegel je obalo, toda oster veter je njegovo premočeno obleko spremenil v leden oklep. Kljub temu je lovec tekel deset kilometrov do svojega doma in se tako rešil.

Dobiček avstrijske tovarne

Tovarna avtomobilov in motorjev »Steyr-Daimler-Puch« v Steyru je imela v preteklem letu 45.271.227 šilingov dobička, skupno z dobičkom iz prejšnjih let se ta vsota dvigne na 47 mil. 858.361 šilingov. Med delničarje se razdeli dividenda v višini 11 odstotkov.

Avstrijska televizija

SOBOTA, 28. maja: 17.00 Kratka poročila. — 17.03 Za družino: šivalna izb. — 17.30 Veselje ob glasbi. — 17.55 Na knjižni polici. — 18.25 Naša lahko noč oddaja za otroke. — 18.30 Kratka poročila. — 18.33 Tip revija. — 18.35 Južno servira Gisela Schlüter. — 19.23 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki film-mozaike. — 20.15 Petje in godba iz Avstrije. Heinz/Conrads obišče Štajersko. — 21.30 Večerna poročila in v žarometu »Sedem dni svetovnih dogodkov. — 22.00 Naš večerni program »Zadnji Indijane«. Film z divje-ga zapada in konec oddaje.

NEDELJA, 29. maja 1966: 17.00 Kratka poročila. — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Till Eulenspiegel. — 18.15 Mladinski svet. Naš mednarodni film-magazin. — 18.45 Naša lahko noč oddaja za otroke. — 18.50 Kratka poročila. — 19.00 Pogled z okna: Letschau. — 19.30 Aktualni šport. — 20.10 1. večerna poročila. — 20.20 Lastni izdelek: »Razgrajanje za hišo«. Ljudska veseliga. — 21.55 Kristjan v času. — ca 22.10 2. večerna poročila

PONEDELJEK, 30. maja 1966: 17.00 Kratka poročila. — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Cirkus Sindy. — 17.30 Za otroke od 11. leta dalje: Gokart GO. — 18.20 Naša lahko noč oddaja za otroke. — 19.00 Kratka poročila. — 19.05 Kralj instrumentov: znamenite orgle: Brucknerjeve orgle v samostanski cerkvi St. Florian. — 19.30 Čas v sliki s športom. — 20.05 Prenos bavarskega radia: »Idealni soprog«. komedija Oscarja Wildeja. — 21.45 Čas v sliki. — ca 22.05 Janine Aimee; zgodba francoske mladenke in konec oddaje.

TOREK, 31. maja 1966: 18.30 Kratka poročila. — 18.35 Tečaj angleškega jezika. — 18.55 Tip revija. — 19.00 Za odrasle. Fizika. — 23. oddaja. — 19.23 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki film-mozaike. — 20.15 Pojmo, plešimo in igrjmo. Zabavna reportaža s folklorističnega festivala v Mörbischi. — 21.00 Enaindvajset. Quiz za vse, ki marsikaj vedo. — 21.45 Čas v sliki. — 22.05 Največje boksarske tekme stoletja in konec oddaje.

SREDA, 1. junija 1966: Šolska televizija 10.00 Kaj morem postati? Letalski poklici. — Program za delavce: 11.00 Kratka poročila. — 11.03 Pot v temo. — 11.30 Pojmo, plešimo in igrjmo. — 12.15 Kratka poročila. — 17.00 Kratka poročila. — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Kdo dela z nami? — 17.35 Iz življenja Schlumpfe. Nalezljiva bolezen. — 17.45 Lassie. Zgodba psa. — 18.10 Naša lahko noč oddaja za otroke. — 18.30 Kratka poročila. — 18.35 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoščine. — Tip revija. — 19.00 Prizori iz Avstrije. — 19.23 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki film-mozaike. — 20.15 Televizijska igra »Obmejni pešci«. 21.00 Prenos zahodnonemškega radia: »Igra brez mej«. Mednarodni mestni turnir. — 22.30 Čas v sliki in konec oddaje.

ČETRTEK, 2. junija 1966: Šolska televizija: 11.00 Kratka poročila. — 11.03 Paris v senci Robespiera. — 12.00 Kaj morem postati? — Kratka poročila. — 19.30 Kratka poročila. — 19.35 Tečaj angleščine. — Tip revija. — 19.00 Športni kalejdoskop. — 19.23 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki film-mozaike. — 20.15 V sredo med 5. in 7. Človeška usoda ob smrti. — 21.45 Čas v sliki. — 22.05 Pekoča vprašanja našega časa in konec oddaje.

PETEK, 3. junija 1966: Šolska televizija: 10.00 Islandsaga. — Program za delavce: 11.00 Kratka poročila. — 11.03 V sredo med 5. in 7. — 12.30 Kratka poročila. — 18. 30 Kratka poročila. — 18.35 Pogled na deželo. — Tip revija. — 19.00 Televizijska kuhinja: Mlada piška z zelenjavo. — 19.23 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki film-mozaike. — 20.15 Prenos iz komornega gledališča: »Lepe zgodbe ata in mame Alfonsa Pasa. — 22.15 Čas v sliki. — 22.35 Jazz v Združenih državah Amerike in konec oddaje.

SOBOTA, 4. junija 1966: 15.35 Kratka poročila. — 16.00 Prenos z Dunaja: Prva prog avstrijske krožne vožnje. — 18.30 Kratka poročila. Tip revija. — 18.35 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradsom. — 19.23 Zabeleženo za vas. — 19.30 Čas v sliki. — 19.55 Izložba in kratki film-mozaike. — 20.10 Cela velika reč. Kriminalna groteska Viktorja Canninga. — 21.45 Večerna poročila in v žarometu »Sedem dni svetovnih dogodkov«. — 22.15 Naš nočni program: Poštni rop v v Central Cityju. Film z divje-ga zapada in konec oddaje.

Pri nas na Koroškem

ŽELEZNA KAPLA
(Smrt dojenčka)

Velika zanikrnost 23-letnega pomožnega delavca Wernerja Eberweina je povzročila smrt štiri mesece starega dojenčka Wernerja Valanta.

Eberweina je naprosila njegova 30-letna življenjska tovarišica Margareta Valant, natakarica v Železni Kapli, ki je bila vprav to noč zaposlena, naj čuva njenega sinčka.

Po lastnih izjavah je prišel Eberwein precej okajen pozno domov, ter se vlegel s prižgano cigareto v posteljo, kjer je kmalu zaspal. Ob treh ponoči se je mož nenadoma prebudil in našel sobo zavito v dim, postelja pa je že gorela. Skupno z nekim sosedom, ki je pozneje obvestil žandarmerijo, je Eberwein pogasil ogenj. Štiriletni dojenček, ki je ležal v otroškem vozičku v isti sobi, pa je bil že mrtev. Mlado telesce je bilo napol zogleleno.

Wernerja Eberweina je krajevna žandarmerija v Železni Kapli še isti dan, to je v nedeljo zvečer prišla in ga na sodniško po-velje zaprla. V ponedeljek pa je primarij dr. Piribauer izvršil raztelesenje mrtvega trupelca.

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJŠE KMETIJSKE
STROJE, MLATILNICE,
TRAKTORJE, KOSILNICE,
MOPEDE, KOLES,
HLADILNIKE, PRALNE
STROJE, ELEKTRIČNE
MOTORJE

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 04237 246

Spored mladinskega dneva

v Št Vidu v Podjuni, dne 5. junija 1966:

DOPOLDNE ob pol 11. uri se zberemo, nato spreved v farno cerkev

Ob 11. uri sv. maša

POPOLDNE ob pol dveh mladinska proslava na župnijskem vrtu

Darujte za visokošolski dom Korotan!

Kaj še vedno to berete?

Torek

Bral sem življenjepis dalmatinskega rojaka Leopolda Mandića. Čudovito. Majhen kapucin, z dolgo brado in dolgim nosom. Nekaj neznatnega vsa pojava.

A se je dal popolnoma Bogu. In mu je Bog vračal z božjo lučjo. Mož je videl v bodočnost jasno in odločno, kot bi gledal stvari na filmskem platnu.

Sreda

Počitnice. In to zunaj velemesta. Koliko doživetij.

Ali naj opisujem velikega, debelega šoferja, ki se je s tako eleganco sklanjal nad volan, da bi se kmalu začel na glas smejati? Ali hribe z jezerom ob vznožju in hišami in hišicami ob bregovih, kot bi se preselili srednjeveški samostani nanje?

Zrak, zrak. Oster in suh, da bi ga nesel s seboj. In voda. Majhen, neboljen potok, v katerega je stopila krava ali neumni telček, potoček, ki je zmočil planinsko rožo in ji odnesel nekaj njenega duha, skočil čez rdeči in modri kamen, ošvrknil mimo grede ob njem rastoči grmič.

Potopiš se vanj in kakor s srebrom oblit se prikažeš iz njega. Kot da bi bilo shranjeno na kupu samo zdravje.

Planine. Korak za korakom kvišku, proti cilju, da si potem ogledaš prehojeno stezo. In ni to podoba življenja?

Tako poln sem sreče, da bi jo razdal na vse strani.

Petek

Načrti, načrti, načrti.

Prvi teden mislim, da bom nekoč morar: vozil bom preko morja, med dvema sinjima črtama — vodo in nebom —, boril se bom z valovi, iskal prave smeri preko oceana.

Drugi teden sanjam o letalih: vozil bi visoko nad oblaki, proti soncu, daleč od vsega zemeljskega in nižav.

Tretji teden pa sem kar bolan od hrepenenja po gorah, vrveh, klinih, plezanju. Eno je gotovo: v sebi čutim moč in voljo za nekaj krepkega.

Res. Ne bi bil rad cunj, vetrogončič, šleva, mehkuznež, iz cukra. Rad imam ljudi z ravno hrbtenico, pokonci može, ponesne, smeje značaje.

Nedelja

Bral sem: »Mlad človek je egoist.«

Sedaj premišljam to.

Ni mi všeč ta resnica. Pred nekaj dnevi so me povabili v apostolsko organizacijo. Bil sem na prvem sestanku. Všeč mi je bilo. A razumel sem, da bo treba pozabiti nase. Če gornji stavek drži, bo treba precej dela, da bom vskladil oboje.

Blaž (bo še)

»Poslušaj, Fani, enega tvojih otrok bi vzela s seboj na sprehod. Kaj meniš, kateri bi najbolj pristojal k moji promenadni obleki?«

Earl Derr Biggers:

10

KITAJČEVA

papiga

»Morda želite več ognja, gospod.« je poznžno čelbljal. Njegov obraz je bil čisto brez vsakega izraza. Vrgel je drva v kamin, se okrenil ter naglo pogledal Boba Edena. Tedaj so njegove oči žarele ostro in svetlo — kakor dva črna gumba v rumeni svetlobi. Oči Charlieja Chana!

Brez šuma je odšel mali Kitajec. »Biseri?« je nepotrpežljivo silil Madden. »Kaj je z biseri?« Tudi Martin Thom je zopet pristopil.

Žal jih nimam s seboj.

Maddenov prežeči obraz je zalila kri. Vrgel je glavo nazaj — s tisto značilno kretnjo svojega srda, iz katere so se časopisi tolikokrat norčevali. »Ampak, hudiča, kaj pa je to? Biseri so moji! Jaz sem jih kupil, ali ne? Prosil sem, da mi jih pošljete semkaj — hočem jih že imeti!«

»Pokličite raje svojega strežajla!« Te besede je Bob že imel na jeziku. Toda v pomenljivem Charliejevem pogledu je videl nekaj, kar mu je zaprlo usta. Ne, poprej mora govoriti z možem iz Honoluluja. »Mojemu očetu ste izrečno naročili, naj

ZA MLADINO IN PROSVETO

Ljubezni bi radi, ne denarja

Pismo Edija, mladega človeka iz Slovenije:

Res, kako smo sami danes, čeprav je vse okrog nas tak trušč. Mi pa smo sami in nikomur ni mar za nas. Odraščamo sami, ljubezni iščemo sami — kdo drug nam jo bo dal...

Nihče nas ni nikoli ljubil, nihče nas ni nikoli vzgajal — ni bilo časa. Sami smo si kovali svojo življenjsko filozofijo... Starši so molčali, molčala je šola. Nihče nam ni dal ideala, nihče nam ni dal cilja življenja, nihče nam ni dal ljubezni. Vse to smo iskali po svoje... Dnevi so enaki, tedni so enaki, življenje je enolično — brez smisla. Nihče nam ni smisla pokazal. Toda neki smisel mora biti.

O verskih stvareh vemo malo, vedno je veljalo, da je o veri nazadnjaško govoriti, pa vendarle, pogledajte samo besedo »vera«. Saj že to nekaj pomeni — vera, verovati v nekaj velikega, močnega... O, tudi o Bogu se pogovarjamo — ali je mogoče, da kdo živi nad nami?

Včasih se sami sebi zdimo kot divjaki, ki so v divjinah sredi samote začutili, da jim nekaj manjka, da je še neka duhovna sila, ki je močnejša od njih in so začeli častiti po božje vse, kar jim je bilo neumljivo, veličastno, zvišeno. Mi pa živimo sredi modernega sveta. Nihče si ne beli glave zaradi sonca, lune, bliska, groma, ognja, pa kljub

Moj sin bo maščeval

„Svinje!“ je kričnil Razboršek. „Moj sin bo maščeval mo...“

Dve salvi sta bruhnila v megleno jutro in Razboršku so zadnje besede obtičale med zobmi. Z zamolklim padcem sta se zrušili telesi k steni in obležali. Nato je oficir s pištolo šel od enega trupla do drugega in dvakrat stisnil petelina. Samo za spoznanje sta se premaknili glavi pod kroglo.

Pok je nad spodjedeno steno odtrgal droben plazek peska, ki je prinesel s seboj za dlan široko rušo trave, vso posuto s stisnjenimi cveti rigeljev. Bilo je pač še zgodnje jutro in cvetje se še ni razprlo. Stisnjeno in mokro od megle je obstalo ob Razborškovi glavi.

Ti stavki so iz knjige Karla Mauserja Ljudje pod bičem. Kupite jo lahko v Mohorjevi knjigarni. Delo popisuje dogodke v Sloveniji med zadnjo svetovno vojno in tik po njej in je brez dvoma najbolj zanimiva Mauserjeva knjiga.

Razglednice od tu in tam

Zagreb: Na kolodvoru prazni vagoni, pred stolnico prazni avtobusi, v stolnici pro-

vam bisere izročiti v New Yorku,« je poudaril.

»No in? Svoje ukrepe menda pač lahko predrušim, kajne?«

»Mojemu očetu pa se je vendarle zdelo, da je previdnost potrebna. Pripetilo se je marsikaj...«

»Kaj pa?«

Bob se je obotavljal. Čemu naj tu po navlaja? Ali res kaže temu hladnemu trgovcu, ki ga tako ozlovoljeno gleda, vse pojasnjevati. »Dovolj bo, gospod Madden, če vam povem, da se je moj oče branil poslati bisere semkaj, ker bi utegnili biti nastavljena kaka past.«

»Vaš oče je norec!« je togotno treščil velikan.

Bob Eden je planil pokonci, ves rdeč v obraz. »Dobro — če želite, da se kupčija razbije...«

»Toda ne, ne! Prosim, oprostite, nisem tako mislil! Sedite nazaj! Moja nejevolja je pa menda vendarle dovolj upravičena. Vaš oče vas je tedaj poslal, da presodite razmere?«

»Res je! Občutil je nekaj, kakor da se vam je kaj pripetilo.«

»Meni se nič ne pripeti, če sam nočem. Toda sedaj ste tu ter se lahko prepričate, da je vse v redu. Kaj torej mislite ukreniti?«

»Jutri zjutraj bom očeta telefonično prosil, naj bisere takoj pošlje. Če dovolite, da dotlej ostanem tukaj.«

»Odlasati — vedno odlasati! Čimprej se

temu še nekaj iščemo. Iščemo nekaj, kar bi napolnilo vso to praznino, s katero nas današnji svet obdaja.

Iščemo ljubezni pri prijateljih, prijateljicah. Ne znamo ljubiti, ker nas ni nihče učil. Ljubiti nekoga je umetnost! Ljubiti sebe — malenkost! Naše avanture v ljubezni so naše egoistične želje, niso želja, da bi nekoga osrečili. In zato smo vedno prazni, nezaupljivi drug do drugega. Premalo poznamo sočloveka in samemu sebi smo tujci... a si kljub temu želimo ljubezni. Nekje podzavestno jo slutimo — družina. Da, Gabja si želi družino! Tudi jaz jo želim.

Hočem, da bo naše družine nekaj več kot samo skupina oseb z istim priimkom in z vsem, kar si bodo želeli. Naše družine ne bodo mrtvi domovi kakor danes, ko je ljubezen zamenjal denar... Mi imamo vse, kar se da kupiti, nimamo pa življenjskega cilja in ljubezni...

Danes potrebujemo tudi kaj duhovnega. Materialnega smo siti, ker smo zato nesrečni. To, in samo to povejte vsem staršem: Ljubezni bi radi, ne denarja. Če smo se rodili iz ljubezni, če nas je spočela ljubezen, naj nas ljubezen tudi ohranja. Saj nas niso kupili! Iz ljubezni smo rojeni in ljubezen nam pomeni življenje. Življenje brez ljubezni je hiranje... Pokažite nam pot iz tega hiranja in verjeli vam bomo.

Iz Družine

stora za vse. Vsako nedeljo je okoli 8.000 romarjev, od katerih okoli 5.000 pristopi k obhajilu.

Čenstohova: 3. maja na Jasni gori do pol milijona ljudi. Na levi strani oltarja prazen bel stol — za papeža, ki mu poljska vlada ni pustila na praznik. Poznanjski nadškof Baraniak je v imenu poljskih škofov rekel kardinalu Višinskemu: »Čim bolj vas preganjajo, tem bolj vas ljubimo.« Silno ploskanje je potrdilo te besede.

Koper: V začetku junija izide nova številka mladinskega lista Ognjišče v novi opremi, Smernice, popevke, film, šport, po vest, odgovori na vaše dvome, križanke... List naročite pri uredništvu: Ognjišče, Trg revolucije 11, Koper.

Rim: Pavel VI.: »Evangeljsko uboštvo je barometer evangelijskega duha, ki se kaže v hoji za Kristusom.«

Široki Brijuni, Hercegovina: Cerkve so bile premajhne, ljudstvo je s seboj nosilo hrano h koncilski tridnevnic, da je lahko čakalo na naslednje govore, pridige so hodili poslušati tudi v druge župnije.

moram vrniti na vzhod. Hotel sem se jutri zjutraj odpeljati v Pasadeno, tam spraviti bisere ter potem potovati v New York.«

»A tako? — Potem pa niste v resnici nameravali Holleyu dovoliti razgovor?«

Maddenove obrvi so se naježile. »In če ne dovolim? To vendar ni važno, kajne?« Nenadno je vstal. »Seveda, če biserov nimate s seboj, ni mogoče pomagati. Vi seveda lahko ostanete tu. Toda jutri zjutraj boste navsezgodaj poklicali svojega očeta. Povejte mu, da ne trpim odlašanja.«

»Dobro! In če vam je prav, bi sedaj rad — po napornem dnevu...«

Madden je stopil k vratom in pritisnil na gumb. Vstopil je Charlie Chan.

»Ah Kim,« je velel gospodar, »spravi našega gosta v tujsko sobo na koncu levega krilala!«

»Plav doblo, gospod!« Kitajec je s strežajsko uslužnostjo pograbil Edenovo torbico. Govoril je nekako latovščino, kakršno govore kitajski strežaji, ki črko r vedno izgovarjajo za l.

»Lahko moč!« je pokimal Madden. »Če kaj želite, povejte strežaju! Je sicer na novo prišel, pa bo že opravil. V svojo sobo pridete lahko skozi patij. Upam, da boste dobro spali!«

Za nerodno drsajočim Azijscem je prekoratil Bob notranje dvorišče. Na nebu so bilo in hladno migljale pušavske zvezde. Veter je bil ostrejši ko prej. V njegovi sobi je bilo — hvala Bogu — dovolj kuriva v kaminu. Bob se je sklonil, da bi zažgal. »Po-

Otroški
katiček

Cigan in njegov konj

Nekemu ciganu je bilo težko prehraniti konja. Brez konja pa ni hotel biti. Pa si je izmislil, da ga nauči živeti brez hrane. Ni mu več dajal ne sena, ne ovsu in tudi na pašo ga ni več pustil. Po nekoliko dneh je konj poginil od lakote. Ko cigan to vidi, reče:

»Joj, nesrečna žival! Komaj sem te naučil živeti brez hrane, pa pogineš!«

Zlata ptička

Zlato ptičko so ujeli trije fantje mladi. Kdo imel bo zlato ptičko? Vsi bi ptičko radi.

Zlata ptička govorila:

»Če me izpustite, prvo željo vam izpolnim vsakemu — želite!«

Prvi fantič je govoril:

»Daj mi tako čašo — vedno pijem, ne popijem!«
»Želel si, imaš jo!«

Drugi fantič je govoril:

»Daj mi tako možnjo — vedno štejem, ne preštejem!« —
Uslišala je prošnjo.

Tretji fantič je govoril:

»Daj mi srce tako — hudi časi, vedro čelo, jasno uro vsako!«

Kar želeli, so imeli, pa so šli po svetu, vsak po svoje so živeli, na tem božjem svetu.

Prvi fant samo popival, po jarkih polegal, drugi fant je kvartopiril, se s sleparji kregal.

Tretji fant ob zori vstajal, hodil je na delo, v mraku se domov je vračal, pa zapel veselo.

Oton Župančič

nižni sluga prosi odpuščanja!« je zamrmral Chan. »To delo je moje!«

Bob se je ozrl v zaprta vrata. »Kako pa ste to napravili? V Barstowu ste mi kar izginili izpred oči.«

»Živo sem premišljeval to zadevo in sklenil, da ne kaže čakati vlaka. V tovrnem avtu nekega svojega rojaka sem se odpeljal iz Barstowa. Zdelo se mi je bolje za dne priti na rancho. Podnevi ni videti tako mračna. Sedaj sem Ah Kim, kuhar. Sreča, da sem v mladih dneh bil kuhinjski mojster.«

»Prebrisan človek ste!« se je smejal Bob.

»Vse svoje življenje sem se trudil, da bi se naučil lepo govoriti. Sedaj moram vse lepe besede pozreti, da ne začno sumiti. To zame ni vesel položaj!«

»No, saj ne bo dolgo trpelo. Vidim, da je vse v redu!«

Charlie Chan je skomignil. »Če smem povedati svoje skromno mnenje, ni vse tako, kakor bi rad.«

Mlad mož je od začudenja zazijal. »Zakaj pa? Kaj pa ste našli?«

»Nič!«

»No, in potem...«

»Oprostite! Morda veste, da smo Kitajci nežni in občutljivi ljudje. Ne morem povedati v določenih besedah, kaj tukaj ni prav. Toda globoko v srcu...«

»Nejasne slutnje naju ne smejo voditi. Prišla sva, da Maddenu izročiva biserni niz proti potrdilu. Madden je tu — stvar je smešno preprosta. Jaz vsaj menim, da ni

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

SREČNI ILIJA

V pokrajini Ufa je živel Baškirec Ilija. Leto preden mu je umrl oče, se je poročil. Oče mu ni veliko zapustil: nekaj zemlje, sedem kobil, dvoje krav in dvanajst ovc.

Pa je bil Ilija dober gospodar in njegova mlada žena varčna gospodinja. Pridno sta delala in premoženje jima je vidno raslo. Čez petintrideset let je že imel Ilija 200 konj, 150 krav in 1200 ovc. Hlapci in dekle so mu pridno pomagali. In ljudje so z zavistjo gledali nanj ter govorili:

»Ilija je bogat. Gotovo bi rad večno živel, ko je tako srečen.«

Bogatemu človeku tudi ne manjka prijateljev. Tako so tudi Ilija vedno spet obiskovali in mu zatrjevali prijateljstvo in zvestobo. Ilija je bil dober človek. Lepo jih je pogostil, za vsakega je imel dobro besedo. In kadarkoli so prišli, vselej jim je zaklaval ovco ali dve, kolikor jih je pač bilo, in jih pogostil s svežim mesom.

Imel je tudi dvoje sinov in eno hčerko. Ko so ti odrasli, jih je poročil. A z otroki ni imel sreče. Dokler je bil še reven, so mu pomagali pri delu in bili dobri. Ko pa je obogatel, so postali leni. Najstarejši je vrhu vsega še začel piti. Ni trajalo dolgo, pa so ga prinesli mrtvega domov. V pijanosti se je pretepal in je skupil.

Manjši sin si je vzel ošabno ženo. Nič ji ni bilo všeč in še moža je ščuvala proti tati in snahi. Kaj je hotel Ilija? Zaradi ljubelega miru je odstopil del premoženja sinu, da se je tako lahko preselil z napuhnjeno ženo na svoje.

Tako se je začelo manjšati Ilijevo bogastvo. In prišla je še suša v deželo. Zmanjkovalo je pozimi klaje in morali so skoro polovico živine pobiti. Na pomlad je med ovce prišla kužna bolezen, da so kar cepale druga za drugo. In razbojniški Kirgizi so vdrli na njegove pašnike in mu ugrabili najlepše plemenske konje. Vsak dan revnejši je postajal Ilija, povrhu so ga tudi začele zapuščati moči.

Ko je stopil v sedemdeseto leto, je že moral prodati svoje šotore, preproge: skratka vse, kar je le mogel pogrešati. A tudi ta prodaja ga ni rešila. Še zadnjo živino je proin kmalu stal reven na cesti. Vse svoje premoženje je imel na sebi: obleko, kapo, kožuh in čevlje. In poleg njega je stala njegova žena, prav tako revna.

Da se ju ni usmilil sosed Muhamedišah, ne bi vedela, kam naj bi šla pod noč. Hčerka jima je že umrla, mlajši sin pa se s prepirljivo ženo preselil neznano kam. Sosed Muhamedišah je bil dober človek. Ni bil ne bogat, a tudi ne reven. Spomnil se je Ilijeve gostoljubnosti in ju je poklical u smiljen:

»Kar k meni pridi, Ilija, s svojo ženo! Poleti bosta na polju pomagala, kolikor bosta mogla, pozimi mi boš krmil živino. Za hrano, obleko in posteljo vama bom že poskrbel.«

Ilija se je zahvalil sosedu in se preselil k njemu. Z ženo sta mu pomagala, kolikor sta mogla. V začetku se jima je zdelo res težko, a po malem se človek vsega navadi.

Sosed je bil z njima zadovoljen. Ilija je bil preskrben, preudaren gospodar in je vedel, kako je treba na polju delati in v hlevu, da dobro rodi in je vse zdravo. Po drugi strani pa je soseda tudi bolelo, ko ju je gledal, kako se zanj trudita ta dva, ki sta bila pred leti še bogata in ugledna.

Pa so nekoč prišli k sosedu gostje iz daljnih krajev. Med njimi je bil tudi njegov prijatelj Mulah. Brž je naročil sosed Iliji, naj zakolje jagnje in ga pripravi. Gostje so

Ljubka šorli:

Pesem

Ob poti tam za vasjo
rože jesenske cvetijo.
Tiho, kot da se bojijo,
po poti fantje pojó.

»Ne vem, kaj bi rekel,« je odvrnil sosed. »Mirno, tiho dela, a potožil še ni nikoli.«

»Ga li smemo vprašati?« se je oglasilo več gostov.

»Zakaj ne?« je rekel sosed in poklical Ilijo. Komaj je ta prišel, so mu ponudili sedež in pijačo. Ko je odpil, ga je vprašal eden izmed gostov:

»Kaj ne, dedek, če nas takole gledaš za obloženo mizo, ti pride na misel, kako si tudi ti nekoč gostil prijatelje? In potem misliš, kako si bil nekdanj srečen, sedaj pa živiš v bedi in nesreči.«

»Če bi ti pravil, kako gledam srečo in nesrečo,« je odgovarjal Ilija tehtno, »bi mi morda še verjel ne. Dovoli, da pokličem ženo. Naj ona pove, kako je s srečo!«

Ilija je stopil pred šotor in poklical ženo. Ta je kmalu vstopila in se priklonila pred gosti. Radovedni so jo vprašali:

»Povej nam, babica, kako sodiš o nekdanji sreči in sedanjem težkem, skrbi polnem življenju?«

In ta je odgovorila:

»Petdeset let sva mož in jaz iskala srečo, a je nisva našla. Zdaj je že dve leti, odkar

V travi, nekje za potjo
se deklica je oglasila;
z glasom kot zvonko srebró
še pesmi odgovorila ...

Tiha pesem mladosti
čez polja se je razlila
in se rahlo, prav rahlo
duše mi dotaknila ...

sva obubožala in živiva pri sosedu ter si kot navadna delavca služiva kruh. In ravno sedaj sva našla srečo.«

Začudeno in neverno so jo pogledali gostje. Smehljaje jim je pravila:

»Čudno se vam zdi, kaj ne, a je vendar le res. Petdeset let sva iskala sreče, našla pa sva jo šele sedaj, ko sva revna in sva morala k tujim ljudem. Tu sva našla srečo in si večje ne želiva.«

»Kakšna pa je ta sreča?« so se čudili gostje vedno bolj.

»Ko sva bila še bogata, nisva imela nobene mirne ure. Nisva utegnili ne malo počiti, ne pomisliti na Boga, ne moliti in poskrbeti za dušo. Podnevi je bilo treba gledati, da so hlapci opravljali delo, prihajali so gostje, ki jim je bilo treba postreči; na pašniku je bilo treba skrbeti, da niso volkovi trgali čred ali tatovi kradli. In še ponoči, ko sva utrujena legla, naju je zaskrbelo, če ne bodo morda ovce pohodile mladičev, če ni morda kje odprt ogenj, ki bi ga veter razpihal v požar. In vstajala sva sredi noči

»Pridi, Tony!« je hripavo vabil ptiča. »Pojdi lepo z menoj!« Odpel je ptiču veržico z noge.

»Želeli ste govoriti z menoj, kajne?« Madden je šel naprej v svojo spalnico ter zaprl vrata. »Kaj pa je? Ali imate bisere morda vendarle s seboj?«

Vrata so se odprla in noter je priprcal Kitajec.

»Hudiča, kaj pa stičeš tukaj?« je zagrmel milijonar.

»Ste v ledu, gospod?«

»Kajpada je tukaj vse v redu. Glej, da se izgubiš!«

»Jutli,« je rekel Charlie Chan v svoji vlogi Ah Kima in se je pomenljivo spogledal z Bobom Edenom, »jutli bo lep dan, lahko veljete. Na svidenje jutli, gospod!«

Odšel je in pustil vrata odprta. Bob ga je slišal, ko je na tihih podplatih drsal skozi patij.

Kaj želite?« je osorno vprašal Madden.

Bob je pomišljal. »Hotel sem z vami govoriti trenutek na samem. Tale Thorn — se lahko nanj zanesete, kajne?«

Madden je vzdihnil. »Kako ste težak mož! Človek bi mislil, da prinašate zlato zakladnico Angleške banke. Seveda je Thorn zanesljiv! Že petnajst let mi služi!«

»Hotel sem se le prepričati. Jutri zjutraj pokličem očeta. Počivajte dobro!«

Vrnil se je na notranje dvorišče. Tajnik je izpolnil neprijetno naročilo ter hitel v hišo. »Lahko noč, gospod Thorn!«

in gledala, da je vse bilo v redu. In treba je bilo skrbeti za zimo in podobno. Pa tudi z možem sva se večkrat sprla. On je hotel tako, jaz drugače in že je dala beseda besedo in tako sva grešila. Tako sva večno imela te skrbi in prepire, nikjer pa mirne ure in nikjer nisva našla sreče!«

»Pa sedaj?«

»Zdaj je vse drugače. Zjutraj vstaneva, se lepo pomeniva. Saj ni vzroka da bi se prepirala. Tudi za hrano in obleko skrbi gospodar. Delava, kolikor moreva; in ko prideva od dela, naju že čaka pogrnjena miza. Tako nama ni treba za nič skrbeti in imava dovolj časa, da ob večerih kramljava, premišljujemo, skrbiva za dušo in moliva k Bogu. Tako, vidite, sva petdeset let iskala srečo, našla pa sva jo šele sedaj!«

Pa so se gostje zasmejali. Niso mogli verjeti. Ilija jih je posvaril: »Nikar se, bratje, ne norčujte! Žena gotovo ni pripovedovala smešnic. To, kar je povedala, bi moralo biti vendar vodilo v življenju vsakega. Tudi midva sva žalovala za bogastvom. A Boga nama je pokazal, da v njem ni prave sreče. In žena vama tega ni pripovedovala v zabavo, ampak v tolažbo in pouk.«

Eden izmed gostov se je dvignil: »Prav ima Ilija. Kar je povedal, je čista resnica. Tudi v svetem pismu stoji tako zapisano.«

Gostje so prenehali s smehom in se zamislili ...

(Po Tolstoju)

Dober odgovor

Ko se je newyorški nadškof, kardinal Spellman vrnil s prvega zasedanja II. vatikanskega koncila nazaj v svojo nadškofijo, so ga obsuli radovedneži. Spraševali so ga vse mogoče o koncilu in med drugim tudi o stvareh, o katerih kardinal ni mogel in ni hotel govoriti. Ker so še naprej vanj silili, jim je dejal:

»Spominjam se, da sem nekoč videl nagačeno (»našopano«) ribo. In zraven te ribe je ležal listek: »Če bi ne odpirala ust, bi sedaj ne bila tule!«

Za dobro voljo

Dobra izbira

Tončka in njen očka imata še dolgo pot pred sabo. Zato jo očka vpraša:

»Tončka, ali naj greva peš ali naj sedeva v avtobus?«

Tončka: »Jaz bi šla rajši peš, če bi me ti nesel.«

Še ne ve, kako bi odgovorila ...

Sodnik obtoženki-tatici: »Si omožena?«

»Ne!«

»Ali si zaročena?«

»Sem in nisem.«

»Ne razumem te! Povej jasneje!«

»Ženin me ne bo počakal, če dobim več kot pol leta!«

»Oh ... lahko noč, gospod Eden.« Naglih korakov je odhitel suhec.

V svoji sobi se je Bob slačil. Bil je vznemirjen in zmeden. Ali je ta prigoda res tako nedolžna? Še vedno mu je zvenel po ušesih strašni krik. Ali je papiga ta grozni klic res pobrala pred leti in leti v kaki krčmi?

6.

Bob Eden je še sladko spal na mehkih blazinah in pozabil navsezgodaj poklicati svojega očeta. Krasni sončni vzhod v puščavi, ki ga poveljujejo vsi potni vodniki, je prešel, ne da bi se ga bil zavedel. Že so nad golo ravnino hlaape vroče pare. Bilo je blizu devetih, ko se je mladi mož prebudil iz krepčilnega spanja.

Na pragu se je prikazal Charlie Chan kot Ah Kim. »Molate pliti, gospod!« je zaklical na glas. »Če boste lenuh, boste blez zajtkla!« Nato je lahko zaprl vrata in pristopil bliže s tako zmrdnjenim obrazom, kakor bi se sam sebi gabil. »Tole bedasto čvekanje je zame težak posel,« je potožil. »Kitajec brez dostojnosti je podoben možu brez obleke, gol in nesramen. Vidim, da ste dolgo in mirno spali.«

Bob je zazdehal. »Sijajno! Hvala za vprašanje.«

»To je lepo! Smem li sedaj vdano predlagati, da bi se iztrgali iz postelje? Veliki Madden teka ves razburjen po svoji preprogi!«

(Dalje prihodnjič)

nobenega vzroka, zakaj bi mu ne izročil njegove lastnine. Morda bo še najbolje, če takoj greste k njemu ter mu poveste, da bi ga čez dvajset minut rad obiskal v njegovi spalnici. Vi počakajte pred vrati, da vas pokličem. Potem se iznebiva svojega opravila.«

»Prosim, ne, ne! To bi bilo čisto narobe ...«

»Zakaj? Ali mi morete to utemeljiti?«

»Z besedami ne. Besede so pretežke. Toda ...«

»Če ne, se bom ravnal po lastnem preudarku. Sam prevzamem vso odgovornost. Sedaj pa rajši pojdite ...«

Nejevoljen je odšel preoblečeni kriminalni uradnik. Bob si je prižgal cigareto ter sedel h kaminu. Kakor megleni zastor je nočna tišina pokrila hišo, puščavo, ves svet. Eden je naporno razmišljal. Kaj neki je Charlie Chan pravzaprav hotel povedati? Sama gola neumnost! Kitajci radi najnedolžnejšo stvar dramatsko napihnejo in se sami obnašajo kakor igralci na odru. Vsekakor se Chan tukaj v svoji novi vlogi dobro počuti in bi rad še igral, vohunil in si kar si bodi domišljal. Američan mu pri tem ne more delati družine.

Mladi mož je pogledal na uro. Pred desetimi minutami ga je zapustil Charlie; čez deset minut pojde tedaj k Maddenu ter za vedno da iz rok bisere. Vstal je ter začel hoditi po sobi. S svojega okna je videl motna sivo puščavo pred črno steno daljnih gora. Veliki Bog, je to zapuščenost ...

Strašen krik je pretrgal nočno tišino, da je obstal kakor ukopan. Drug krik ... Nato pa se je začul nenavadno pridružen glas: »Pomagajte! Morilec!« Zopet krik. »Pomagajte! Proč s samokresom! Pomagajte! Pomagajte!«

Bob je stekel v patij. Istočasno sta od druge strani pritekla Thorn in Charlie Chan. Madden — kje je Madden? Zopet je napačno sumil. Milijonar je prišel iz sobe in stopil k njim.

Zopet je zadonel krik. In sedaj je zagledal Bob nekaj korakov pred seboj tistega, od katerega so prihajali kriki, neznan, sivo papigo, katera je kakor nora vreščala na svojem drogu.

»Prekleta žival!« je jezno zasikal Madden. »Obžalujem, gospod Eden, da sem pozabil pripovedovati vam o njem. To je Tony, nekdanj na ladji — z divje razburkano preteklostjo, kakor si morete pač sami misliti.«

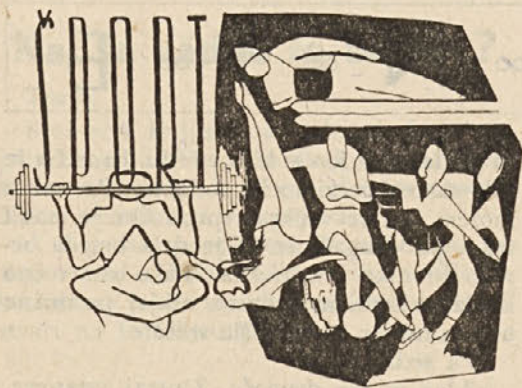
Ptič je mežikaje resno motril može. »Vedno po vrrrrst!« je grkal.

Madden se je zasmejal. »Tole je prav gotovo ujel od kakega točaja v baru!«

»Vedno po vrrrrst!« gospoda moja!«

»Že dobro, Tony!« ga je tolažil Madden. »Ne maramo cocktaila, ti pa miruj! Upam, da se niste brez potrebe razburjali, gospod Eden. Bržčas je bil v krčmi, kjer je bil Tony prej doma, kdaj kdo ubit. Thorn, odnesite ga na skedenj ter ga zakrijte!«

Bobu se je dozdevalo, da je bilo tajnikovo lice v mesečini še bolj blede.

NOGOMET

Avstrija — Irska 1 : 0

Prva zmagala po 19 mesecih

33 tisoč gledalcev je bilo v nedeljo na Dunajskem štadionu v okviru športnega novinarskega praznika priča nogometne zmage avstrijske nogometne enajstostice. To je bila po dvanajstih mesecih zopet enkrat dobljena tekma, toda pribiti moramo, da je bila ta, kakor trdijo ljubitelji nogometa, ena izmed najbolj dolgočasnih mednarodnih tekem, kar jih pomnijo.

Avstrijsko moštvo je sicer pokazalo v nedeljski tekmi mnogo več borbene morale kot pri zadnji izgubljeni mednarodni nogometni tekmi s Sovjetsko zvezo. Kot znano je bila takrat poražena Avstrija z rezultatom 1 : 0, niso pa proti tako slabemu nasprotniku s svojim nogometnim znanjem mogli doseči višjo zmago.

Avstrijci so bili pač na igrišču v premoči, to se je videlo že iz tega, ko so v prvem polčasu igre dvakrat zadeli vratnico, sicer pa so nabijali žogo kar tjavdan in brezna-

črtno naprej, namesto da bi kombinirali in gradili igro po neki zamisli s pametjo.

Zmagoviti gol avstrijskega moštva je bil prav tako razočaranje kot vobče cela tekma: nesrečna podaja žoge irskega halfa (krilca) svojemu golmanu je dala avstrijskemu igralcu-napadalcu Seitlu priložnost, da je bil prej pri žogi kot irski golman, ter na ta način v 76. minuti končno le poslal žogo v nasprotnikovo mrežo.

Kmalu zatem je udarila strahovito streljena žoga po napadalcu Glechnerju v vratnico (že tretjič). Zmaga avstrijskega nogometnega moštva je bila gotovo zaslužena, čeprav nikakor ne navdušujoča in ne daje preveč upov za prihodnost.

BOKS

Clay ostane boksarski svetovni prvak

V nedeljo zvečer je svetovni boksarski prvak teške kategorije Cassius Clay premagal v dvoboju Angleža Cooperja v 6. rundi. Sodnik je prekinil borbo potem, ko je šampion (prvak) s strahovitim udarcem svoje desnice zadell desno oko nasprotnika, da mu je počila žilna arkada.

Cassius Clay je bil v vseh šestih rundah gospodar položaja, toda tudi Cooper se je junaško držal in ni igral v dvoboju nobene podrejene vloge. Svetovni boksarski prvak Clay je ponovno dokazal v borbi svojo neverjetno gibljivost in hitrost, s katero je do sedaj še vsakega nasprotnika ukanil in zmešal.

Po tem dvoboju je bil svetovni prvak ves potr. Izjavil je: »Tega konca nisem želel. Sodnik bi moral borbo takoj prekiniti, ko je videl, da sem nasprotnika tako močno

zadel nad desnim očesom. Vendar je ta deljal, dalje, zato sem seveda moral še naprej boksat, kar je bilo proti moji volji in čustvom, kajti ni mi prav, če nekoga tako poškodujem.«

AVTOMOBILSKE DIRKE

Prva letošnja dirka za svetovno prvenstvo avtomobilistov formule I v Monte Carlu, se je končala z zmago 23-letnega Škota Jackia Stewarta, ki je na cilju prehitel za 17 sekund Italijana Bandinija na Ferrariju. Tretji je bil G. Hill na BRM, Velika Britanija, četrti Bondurant (BRM, Združene države Amerike), peti Ritchie (Cooper-Maseratti). Sodeloval je tudi Avstrijec Jochen Rindt, ki se je odlično boril. V prvi polovici tekmovanja je bil celo drugi, vendar je moral odstopiti zaradi poškodbe motorja.

Pokal je predala zmagovalcu Stewartu monaška kneginja Grace Kelly.

Zemlji grozi trčenje z asteroidom

Po izračunih portugalskega astronoma Farija Betancourta bo asteroid Ikar, zaznamovan s številko 1566, 15. junija 1968, zadell v Zemljo. Če bi se ta napoved uresničila, bi bile posledice za naš planet katastrofalne, saj meri Ikar v premeru okrog 1500 kilometrov, težak pa je več kot 2 milijardi ton.

Sovjetski astronom Stanjukovič je upošteval možnost, da pade Ikar na Zemljo, in

MALI OGLASI

Cevlarski šivalni stroj („Singer, Klasse 29, Cylinder-nähmaschine“), dobro ohranjen, naprodaj! Interesenti si ga lahko ogledajo pri URBANU OLIP, Sele št. 15, pošta Borovlje.

Dve Slovenki iz Jugoslavije, 16 in 17 let starosti, iščeta dve vajenski mesti v živilski, gostinski, trgovski ali frizerski stroki. Naslov dobite v upravi lista kakor tudi slike na razpolago.

Rentnik, pošten, Slovenec, star 57 let, želi spoznati in poročiti žensko njemu primerne starosti. Pisma sporočila na naslov: Viktor Savodnik, Kilenigörtschach 4, Post Pischeldorf, Kärnten.

ŠIVILJE - PRODAJALKE!

Ponudbe na

Wäscheschwarz

KLAGENFURT,
Paradeiserg. 8

Plača preko pogodbe!

Velika izbira pecila in blaga pri

L. Maurer

KLAGENFURT-CELOVEC, Alter Platz 35

POHIŠTVO

za dom in za goste

PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRILA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vesi.

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cone)

GLEDALIŠČE

Celovško Mestno gledališče bo imelo od 27. maja do 2. junija takle program:

PETEK, 27. maja, ob 19.30: Fuchsjagd (Lov na lisice); 22. predstava za F-abonmá in GWG-petek. — SOBOTA, 28. maja, ob 19.30: Die Fledermaus (Netopir), opereta Johanna Strauša. — BINKOSTNA NEDELJA, 29. maja ob 19.30: Die lustigen Weiber von Windsor (Vesele žene Windsorske), opera Otta Nicolaja-petnajstič. — BINKOSTNI PONEDELJEK, 30. maja, ob 15. uri: Rose-Marie opereta Rudolfa Frimla in Herberta Stotharta. Zadnjikrat. — SREDA, 1. junija, ob 19.30: Fuchsjagd (Lov na lisice); 22. predstava za M-abonmá in GWG-sreda. — ČETRTEK, 2. junija, ob 19.30: Sapho, tragedija Franza Grillparzerja, poslednjič.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonmá.

DAS A & O ANGEBOT

Vom 27. Mai bis 2. Juni 1966:
(...nicht vergessen: Watertag!)

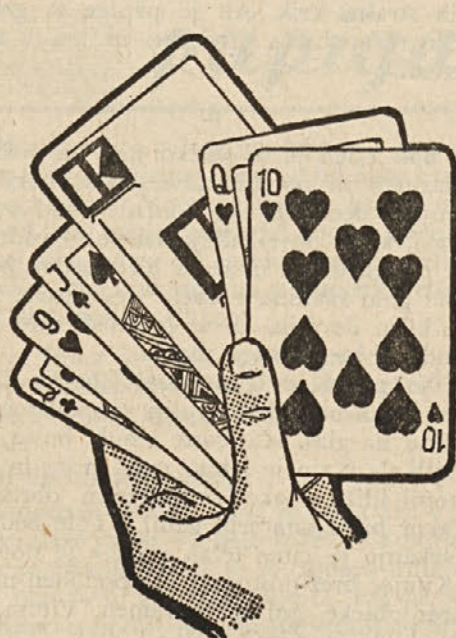
RENÉ ** WEINBRAND 0,7 Liter **39.80**
... ein „Sorgenbruder par excellence!“

KALTERER SEE 1 Liter **18.50**
... ein Südtiroler Rotwein für Liebhaber!

FLOR-SOCKETTS Doppelpack **26.80**
... für den Herrn — schmeisig und luftig!

COKI 3 Beutel **8.-**
... das mohnbestreute Knabbergebäck!

... FÜR SIE

Möbel
v Beljaku
je najboljša karta!
Dobiček je vselej
Vaš, kadar kupite
pohištvo pri
tvrdki KOVA

Zato si oglejte
našo bogato zalogo:

Spalnice
Dnevne sobe
Kuhinjske opreme
po meri
Oblazinjene
garniture
Oprema za vrt in
camping
Malo pohištvo
vseh vrst

Za vsak okus, kar si želite. Le kratek čas še naša cenena prodaja opreme za tujske sobe

• Dostavljamo
• Opremljamo
po meri
• Svetujemo
vam
• Poskrbimo
vam kredit